

Dönem : 1
Toplantı : 3

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 435

Danıştay kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul edilen metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/474; C. Senatosu 1/375)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 369)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 5753 - 34615

27 . 1 . 1964

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 20 . 1 . 1964 tarihli 36 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oyla kabul edilen, Danıştay kanunu tasarısı, dosyasıyla birlikte sunulmuştur.
Saygılarımla.

Millet Meclisi Başkanı
Fuad Sirmen

Not : Bu tasarı 13 . 6 . 1963 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 10, 12, 17, 18, 24 . 12 . 1963, 1, 6, 7, 8, 10, 13, 14, 17 ve 20 . 1 . 1964 tarihli 12, 14, 15, 16, 18, 22, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 35 ve 36 ncı birleşimlerince öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 369)

Geçici Komisyonun raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyon
Esas No. : 1/375
Karar No. : 2

1 . 4 . 1964

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi Genel Kurulunun 20 Ocak 1964 tarihli 36 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oy ile kabul edilen, Danıştay kanunu tasarısı Millet Meclisi Başkanlığının 27 Ocak 1964 tarihli ve 5753 - 34615 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına tevdi olunmakla, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 28 Ocak 1964 tarihli 32 ncı Birleşiminde, Anayasa ve Adalet, Bütçe ve Plân ve İçişleri komisyonlarından üçer üyenin iştiraki ile kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzun, 18, 24, 28, Şubat ve 2, 6, 9, 13, 16, 20, 21, 23, 27 Mart 1964 tarihli Birleşimlerinde, Hükümet temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerde, Hükümetin Danıştay Kanununu sevk gerekçesi umumiyetle Komisyonca benimsenmiş, gerek yeni Anayasanın gerektirdiği sistemi, gerekse uzun yılların tatbikatı göz önüne alınarak tedvin edildiği kanaati ile maddelerin müzakeresine geçilmiş ve aşağıda ayrı ayrı izah edilen sebeplerle bazı değişiklikler yapılmıştır.

1. Millet Meclisince kabul olunan metnin 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 86, 87, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 121, 122, 152, 154, 156 ve geçici 3 ve 4 neü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

2. Millet Meclisince kabul olunan metnin 123 neü maddesi 124, 125, neü maddesi 126, 126 neü maddesi 127, 127 neü maddesi 128, 129 neü maddesi 130, 130 neü maddesi 132, 131 neü maddesi 133, 135 neü maddesi 137, 136 neü maddesi 138, 138 neü maddesi 140, 139 neü maddesi 141, 140 neü maddesi 142, 142 neü maddesi 144, 143 neü maddesi 145, 144 neü maddesi 146, 147 neü maddesi 149, 148 neü maddesi 150, 158 neü maddesi 159, 171 neü madde 172, 172 neü maddesi 173, 173 neü madde 174, ve geçici 6 neü madde 5, geçici 8 neü madde 7, geçici 9 neü madde 8, 174 neü madde 175, 175 neü madde 176 neü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

3. Metnin 8 neü maddesi üzerinde yapılan müzakereleri mütaakip bu maddenin 1 neü satırında fi «üyeler» kelimesi «üyeleri» şeklinde değiştirilmiş ve (A) bendindeki «caylı vali» tâbirindeki caylı zait görülmüş ve 1 neü fıkradaki ana prensiplerin ışığında metinden çıkartılmıştır.

Yine bu maddenin (B) bendi metnine «Daire Başkanları» nm da ilâve edilmesi vuzuhu temin bakımından uygun mütalâa edilmiştir.

(D) bendine «Yargıtay Başkanlığı» ifadesinden sonra «veya Daire Başkanlığı» kelimelerinin ilâvesi ile yukardaki (B) bendine muvazî olarak da, «Başsavcılığı yahut bu görevlere seçilebilme niteliğini kazanmış olmak şartıyla askerî hâkimlik» yapmış olanların da ilâvesi kararlaştırılmıştır. Bu hususta, Askerî Yargıtayın kuruluşu hakkındaki Kanunun 3 neü maddesindeki hüküm nazara alınmıştır.

1 neü fıkradaki 15 yıllık görev müddeti bu gibiler için de hüküm ifade edecektir.

(F) bendinde, bakanlıklar kelimesinden sonraki (.) kaldırılmış ve «müşavir avukatlık» ifadesi «müşavir avukatlığı» şeklinde değiştirilmiştir.

(İ) bendi, maddenin birinci fıkrasındaki ana prensiplere uygun düşmediği mülahazası ile metinden üyelerin ekseriyetinin kararı ile çıkartılmıştır.

(İ) bendini takibeden fıkrada «hizmet» kelimesi (İ) fıkrasının metinden çıkartılması sebebiyle kaldırılmış ve ifade «görevlerinden» olarak değiştirilmiştir.

4. Metnin 10 neü maddesi üzerinde yapılan müzakereler neticesinde, bu maddenin birinci satırındaki «Danıştayca» kelimesinden başlanmak üzere «Danıştay Başkanlığına yapılacak ilân üzerine» ifadesi ilâve olunmak suretiyle değişiklik yapılmış ve değişikliğe esas konuyu ihtiva edeceği hükümlerin bu kanuna göre hazırlanması gereken tüzükle düzenlenmesi Komisyonumuzca uygun mütalâa edilmiştir.

5. Metnin 15 neü maddesi esas itibarıyla Komisyonumuzca aynen benimsenmiştir. Madde metninde 123 neü maddeye bir atıf yapılmaktadır. Atıf yapılan 123 neü madde, Millet Meclisi Geçici Komisyonunun 124 neü maddesi olup bu madde Millet Meclisi Genel Kurulundaki müzakerelerde metinden çıkartılmış idi. Komisyonumuz bu maddeyi yeniden ve 123 neü madde olarak metne ilâve etmiş olup 15 neü maddedeki atıf Komisyonumuzca kabul edilen bu 123 neü maddeyedir.

6. Metnin 17 neü maddesi üzerinde yapılan müzakereleri mütaakip madde metninde iki ufak tedvin değişikliği yapılmıştır.

7. Metnin 20 neü maddesi üzerinde yapılan müzakereleri mütaakip, İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri mezunları ile öğrenim itibarı ile bunlara eşit yabancı fakülte veya yüksek okullarından mezun olanların da dâva dairelerine ayrılabilmelerini temin edecek şekilde ve Hükümetçe de teklif olunduğu gibi madde metni değiştirilmiştir.

Değişik metne esas Hükümetçe teklif olunan metinde «ve» ifadeleri «veya» şeklinde tadil edilerek metne işlenmiştir.

8. Metnin 21 nci maddesi esas itibariyle Komisyonumuzca da benimsenmiş ancak, tasarı metninin numaralarında yapılan umumi değişiklik sebebiyle madde metninde atıf yapılan 147 nci madde 149 ncu madde olarak değiştirilmiştir.

9. Metnin 29 ncu maddesinin müzakerelerini mütaakıp, maddenin «D» bendi metnindeki «bu ve başka» ifadesi metinden çıkarılmıştır.

Maddenin «C» bendi üyelerin ekseriyetinin kararı ile kabul edilmiştir.

10. Metnin 30 ncu maddesinin müzakereleri mütaakıp, maddenin «E» bendinde vuzuhu temin bakımından bir ifade değişikliği yapılmıştır.

11. Metnin 44 ncu maddesinin müzakerelerini mütaakıp, maddenin «E» bendinde tatbikatta kolaylık sağlamak üzere değişiklik yapılmış ve bend metni tasarı Hükümetçe teklif olunan «E» bendinde olduğu ve üyelerin ekseriyetinin kararı ile kabul edilmiştir.

Bu maddenin (j) bendini mütaakıp, bu bend hükümlerinin tatbikine dair metne yeni bir fıkra eklenmiştir.

12. Metnin 62 nci maddesi esas itibarı ile komisyonumuzca da benimsenmiş ancak, tasarı metninde madde numaralarında yapılan umumi değişiklik sebebiyle, madde metninde 124 ve 127 nci maddelere yapılan atıflar 123 ve 128 nci madde olarak değiştirilmiştir.

13. Metnin 66 nci maddesi metni komisyonumuzca da aynen kabul edilmiş ancak, maddenin matlabındaki «işler» kelimesi «işlem» olarak değiştirilmiştir.

14. Metnin 82 nci maddesinin müzakereleri mütaakıp, maddenin 1 nci fıkrasında bahse konu sürenin, haklı sebeplerin bulunması halinde bir defaya mahsus olmak üzere uzatılabilmesini temin edici olarak fıkraya bir ek yapılmıştır.

15. Metnin 85 nci maddesi üzerinde uzun görüşmeler yapılmış neticede, maddenin 1 nci fıkrasının ikinci satırındaki «işbu» ifadesi «iş» şeklinde değiştirilmiş ve maddenin son fıkrası hükümü üyelerin ekseriyetinin kararı ile kabul edilmiştir.

16. Metnin 89 ncu maddesinin müzakerelerini mütaakıp, bu maddenin sondan bir evvelki ve sonuncu fıkralarında vuzuhu temin maksadiyle iki ufak değişiklik yapılmıştır.

17. Metnin 114 ncu maddesinin müzakerelerini mütaakıp, hiyerarşik sistemi tesis etmek amacı ile ve tasarı Hükümetçe teklif olunan maddesi benimsenmek suretiyle bu maddenin 1 nci fıkrası «Danıştay Birinci Başkanı, daire başkanları ve Başkanun sözcüsü birinci derece, üyeler ikinci derece memurluk kadrosunun aylığını alırlar» şeklinde değiştirilmiştir.

18. Metnin 117 nci maddesi üzerinde yapılan müzakereleri mütaakıp, maddenin 1 nci fıkrasının birinci satırındaki (yedinci ve daha aşağı aylık derecelerindeki yardımcıları hariç) hükümü metinden çıkartılarak, bu hükümle kayıtlanan meslek mensuplarının da bu fıkrada bahis konusu hizmetlerde görevlendirilebilmelerinin gaye yönünden faydalı olacağı mütalâa edilmiştir.

Maddenin son fıkrası da metinden çıkartılmıştır. Zira, hizmetlere göre teminat ve salâhiyetler ve hattâ hak ve vazifeler tanınmış olduğundan, bahse konu meslek mensuplarının Danıştay hariçindeki hizmetleri yürüttüklerinde, bu hizmetler statüsüne tabi olmaları esasının tabî olduğu komisyonumuzca mütalâa edilmiştir.

19. Metnin 118 nci maddesi esas itibarı ile komisyonumuzca da benimsenmiş, ancak, aynı niteliği haiz meslek mensuplarının terfilerinde bu madde esaslarının da bir tercih sebebi olmasının gerekçede ifade edilmesi temenniye şayan görülmüştür.

20. Metnin 119 ncu maddesinin müzakerelerini mütaakıp, madde metni, tasarı Hükümetçe teklif olunan 118 nci maddesi 119 ncu madde olarak komisyonumuzca kabul edilmiş ve madde bu şekilde değiştirilmiştir.

21. Metnin 120 nci maddesi üzerinde yapılan müzakereleri müteakıp, maddenin 1 nci fıkrasındaki «boşalan» ve «enazı» ifadeleri metinden çıkarılmış ve son fıkra ise, Anayasanın 140 nci maddesi ve seçim sistemi prensipleri ile bağdaşmadığı ve seçme hakkını haiz organın rey kullanmasındaki muhtariyetini bağhyabileceği mülâhazası ile ve üyelerin ekseriyetinin kararı ile madde metninden çıkartılmıştır.

22. Komisyonumuz, kanunsözcüleri ile Başyardımcı ve yardımcıların meslekte ilerlemeleri ezetimle, yükselme süresi ve esasları hakkındaki Millet Meclisi Geçici Komisyonunca tedvin olunan maddeyi 123 nci madde olmak üzere metne eklemiştir. Bu suretle de, Anayasanın 140 nci maddesi gereğince tanınan hakların yanı sıra, yargı organları mensuplarının kanunen haiz oldukları haklardan da Danıştay meslek mensuplarının faydalandırılması temin edilmiştir.

23. Metnin 124 nci maddesi Komisyonumuzca da benimsenmiş ancak, bu maddenin (D) bendinde 165 nci maddeye yapılan atıf, bu maddenin Komisyonumuzca tasarının maddelerinde yapılan umumi numara değişikliğinde 166 nci madde olarak kabul edilmiş olduğundan 165, 165 nci madde olarak değiştirilmiştir.

124 nci madde Komisyonumuzca bu değişiklikle 125 nci madde olarak kabul edilmiştir.

24. Metnin 128 nci maddesi esas itibarı Komisyonumuzca da benimsenmiş ancak, maddenin 1 nci fıkrasında 126 ve 127 nci maddelere yapılan atıflar sebebiyle ve atıf yapılan bu maddelerin tasarımı metninde Komisyonumuzca yapılan umumi numara değişikliğinde 127 ve 128 nci madde olmalarından ötürü bu şekli de maddede tadilatta bulunulmuştur.

128 nci madde Komisyonumuzca bu değişiklikle 129 nci madde olarak kabul edilmiştir.

25. Komisyonumuz, bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde, diğer kanunların Devlet memurlarına tanıdığı haklarla ilgili hükümlerin Danıştay meslek mensupları hakkında da uygulanabilmesini sağlamak amacı ile ve 131 nci madde olmak üzere yeni bir madde tedvin ederek metne eklemiştir.

26. Metnin 132 nci maddesinin müzakerelerini mütaakıp, madde metninde ifade düzgünlüğünü sağlamak amacı ile bir takdim tehir yapılmıştır.

132 nci madde bu değişiklikle 134 nci madde olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

27. Metnin 133 nci maddesinin müzakerelerini mütaakıp, maddenin 2 nci fıkrasındaki «bulunanlar» kelimesi «bulunulanlar» şeklinde değiştirilmiştir.

133 nci madde Komisyonumuzca bu değişiklikle 135 nci madde olarak kabul edilmiştir.

28. Metnin 134 nci maddesinin müzakerelerini müteakıp, maddenin ikinci satırındaki, «sorgusunu yaparlar» tâbiri «sayınmasını alırlar» şeklinde değiştirilmiştir. Bu şekilde aynı zamanda, sorgusunu kabul etmemesi muhtemel alâkahının da yazılı olarak müdafaa vermesi sağlanmıştır.

134 nci madde Komisyonumuzca bu değişiklikle 136 nci madde olarak kabul edilmiştir.

29. Metnin 141 nci maddesi Komisyonumuzca da esas itibarı ile benimsenmiş ancak, madde metninde 134 ve 135 nci maddelere atıf yapılmakta ve atıf yapılan bu maddeler Komisyonumuzca tasarımı metninde yapılan umumi numara değişikliğinde 136 ve 137 nci maddeler olmak üzere değiştirilmiştir. Bu sebeple madde metnindeki 134 ve 135 nci maddeler de 136 ve 137 nci madde olmak üzere tadil edilmiştir.

141 nci madde Komisyonumuzca bu değişikliklerle 143 nci madde olarak kabul edilmiştir.

30. Metnin 148 nci maddesi Komisyonumuzca esas itibarı ile benimsenmiş ancak, maddenin matlahındaki «Genel» kelimesi kanunun bünyesi ile bağdaşamadığı cihetle başlık metninden çıkartılmıştır.

148 nci madde Komisyonumuzca bu değişiklikle 150 nci madde olarak kabul edilmiştir.

31. Metnin 149 ve 150 nci maddeleri Komisyonumuzca, metne eklenen yeni 157 nci madde dolayısıyla ve aşağıda izah olunacağı üzere metninden çıkarılmıştır.

32. Metnin 151 nci maddesinin müzakerelerini mütaakıp, maddenin 1 nci satırındaki «bu bölüm» ifadesi metninden çıkartılmış ve madde metni 149 ve 150 nci maddelere atıf yapılır bir surette tadil edilmiştir.

33. Metnin 153 nci maddesi Komisyonumuzca da esas itibarıyla benimsenmiş ancak, madde metninde 147 nci maddeye yapılan atıfta, atıf yapılan bu madde, numarasının tasarımı metninde Komisyonumuzca yapılan umumi numara değişikliği sonucunda 149 nci madde olarak değiştirilmiştir.

Maddenin son fıkrası, Komisyonumuzca 157 nci madde olarak metne eklenen yeni madde metnine dercolunduğu cihetle 153 nci madde metninden çıkartılmıştır.

34. Metnin 155 nci maddesinin müzakerelerini mütaakıp, maddenin birinci satırındaki «bu bö-

lüm» ifadesi, bu bölümde Komisyonumuzca yapılan değişikliklere paralel olarak metinden çıkartılmış ve bir evvelki maddelere atıf yapıldığını ifade etmek üzere «yukardaki maddeler» tâbiri metne işlenmiştir.

35. Komisyonumuzca, Danıştay meslek mensuplarının şahsi suçları hakkında kovuşturma usulüne dair ve 157 nci madde olmak üzere yeni bir madde tedvin olunmuştur. Danıştay Birinci Başkan, daire başkanları ve üyeleri ile Başkanunsözcüsünün şahsi suçlarının takibinde, Yargıtay üyelerinin; Danıştay kanunsözcüleri, başyardımcı ve yardımcıların şahsi suçlarının takibinde ise ikinci sınıfa mensup hâkimlerin, şahsi suçlarının takibine ilişkin hükümlerin uygulanacağı ifade edilmiştir.

36. Metnin 157 nci maddesi esas itibariyle Komisyonumuzca da benimsenmiş ancak, maddenin 1 nci fıkrasındaki «kasdı» tâbiri «kasıtlı» olarak değiştirilmiştir.

157 nci madde bu değişikliklerle 158 nci madde olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

37. Metnin 159 nci madde esas itibariyle Komisyonumuzca da benimsenmiş ancak, madde metninde 158, 139 ve 145 nci maddelere yapılan atıflarda, atıf yapılan maddelerin, Komisyonumuzca tasarı metninde yapılan umumi numara değiştirilmesi sebebiyle 159, 141 ve 147 nci madde olarak değiştirilmesi gerekmektedir.

159 nci madde 160 nci madde olarak bu değişikliklerle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

38. Metnin 161 nci maddesi esas itibariyle Komisyonumuzca benimsenmiş ancak, maddenin ikinci fıkrasındaki «görmiyen» tâbiri, «görülmiyen» şeklinde değiştirilmiştir.

161 nci madde bu değişikliklerle 162 nci madde olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

39. Metnin 169 nci maddesinin müzakerelerini mütaakıp, bu madde kapsamına giren vazifeliler dışında geriye kalan pek az personelin de bu haktan faydalandırılabilme amacı ile madde yeniden tedvin olunmuştur.

169 nci madde 170 nci madde olarak ve bu değişikliklerle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

40. Metnin 170 nci maddesi müzakerelerini mütaakıp, Komisyonumuzca, bu maddenin 2 nci fıkrasında, Muhasebe Umumiye Kanununun 109 nci maddesi hükmü saklı kalmak şartıyla, Danıştay'ın bugünkü iş hacmi nazarı dikkate alınarak bu daire nezdinde bir muhasebe teşkilâtının tesisini temin edici bir değişiklik yapılmıştır.

170 nci madde bu değişikliklerle Komisyonumuzca 171 nci madde olarak kabul edilmiştir.

41. Metnin 173 nci maddesi esas itibariyle Komisyonumuzca da benimsenmiş ancak, bu maddede atıf yapılan metne bağlı (1) sayılı cetvelde, Komisyonumuzun 114 nci maddede yapmış olduğu değişikliğe paralel olarak tadilâta bulunmuş, (2) ve (3) sayılı cetveller aynen kabul edilmiştir.

173 nci madde bu değişikliklerle Komisyonumuzca 174 nci madde olarak kabul edilmiştir.

42. Metnin geçici 2 nci maddesinde vuzuğu temin bakımından iki ufak değişiklik yapılmıştır.

43. Metnin geçici 5 nci maddesi, geçici 3 nci maddenin ikinci fıkrasına dâhil edildiği cihetle metinden çıkartılmıştır.

44. Metnin geçici 3 nci maddesi uyarınca, bu kanunla kurulacak dâva dairelerinin 8 Eylül 1964 tarihinden itibaren gerektiğinden tasarının bir an evvel kanunlaşması icabetmektedir. Bu sebeple Komisyonumuz, tasarının Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesinin tekليفini oybirliğiyle kararlaştırmıştır.

Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Van

Sözcü
Ordu

29 nci maddenin (C) bendine, 44 nci maddenin (E) bendine, 120 nci maddenin son fıkrasının çıkartılmasına ve geçici 7 nci maddelere muhalifim.

Söz hakkım saklıdır

F. Işık

8 nci maddeden (İ) fıkrasının çıkartılmasına muhalifim.

Söz hakkım saklıdır

E. Ayhan

Kâtip

Konya

8 nei maddeden (I) fıkrasının çıkartılmasına,
29 neu maddenin (C) bendine, 30, 85, 168,
155 ve 173 neü maddelere muhalifim

Söz hakkım saklıdır

M. Obuz

Erzurum

23 ve 114 neü maddelere muhalifim.

Söz hakkım saklıdır

N. Aynuksa

Siirt

8 nei maddeden (I) fıkrasının çıkartılmasına,
85, 155, 163, 173, 114 neü maddelere muhalifim.

Söz hakkım saklıdır

L. Aykut

Tabii Üye

Söz hakkım saklıdır

M. Ataklı

Konya

8 nei maddeden (I) bendinin çıkartılmasına,
120 nei maddeden son fıkrasının çıkartılmasına,
117 nei maddedeki değişikliklere muhalifim.

Söz hakkım saklıdır

M. Dinekli

Tekirdağ

8 nei maddeden (I) bendinin çıkartılmasına,
85, 155, 173 ve geçici 2 nei maddelere muhalifim.

Söz hakkım saklıdır

S. Üren

İzmir

85 ve 173 neü maddelere muhalifim.

Söz hakkım saklıdır

Ö. L. Bozcala

Danıştay Kanunu tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş

Danıştay

MADDE 1. — Danıştay, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş yüksek idare mahkemesi, danışma ve inceleme merciidir.

Bağımsızlık ve yönetim

MADDE 2. — Danıştay bağımsızdır. Yönetimi ve temsili Birinci Başkana aitti. Danıştayın, bütçe ve Hükümetle ilgili işleri Başbakanlık aracılığı ile yürütülür.

Danıştay meslek mensupları

MADDE 3. — Danıştay meslek mensupları şunlardır :

- A) Birinci Başkan, daire başkanları ve üyeler;
- B) Başkanunsözcüsü ile kanunsözcüleri;
- C) Bağırdımcılar ve yardımcıları.

Teminat

MADDE 4. — Danıştay Birinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri ile Başkanunsözcüsü, yüksek mahkeme hâkimleri olarak Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının kendilerine sağladığı teminat altında hizmet görürler.

Diğer meslek mensuplarının teminatı, bu kanunla düzenlenir.

Karar organları

MADDE 5. — Danıştayın karar organları şunlardır :

- I - A) Daireler;
- B) Danıştay Genel Kurulu;
- C) İdari Daireler Kurulu;
- D) Dâva Daireleri Kurulu;
- E) İçtihatları Birleştirme Kurulu.
- II - A) Başkanlar Kurulu;
- B) Yüksek Disiplin Kurulu;
- C) Yönetim ve Disiplin Kurulu.

Genel Kâtiplik

MADDE 6. — Birinci Başkanın, üyeler arasından seçeceği bir zat, Danıştay Genel Kâtipliği görevini yapar.

Genel Kâtipliğe, dördüncü derecedeki Danıştay meslek mensuplarından bir yardımcı ile lüzumu kadar memur verilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

İdari hizmetler

MADDE 7. — Danıştayda, Özlük İşleri Müdürlüğü, Evrak Müdürlüğü, Levazım Müdürlüğü ve bu kanunda yazılı veya ihtiyaca göre kurulacak bürolar ve kalemler ile kadrolarda gösterilen memur ve hizmetliler bulunur.

İKİNCİ BÖLÜM

Danıştay meslek mensupları ile idare memurlarının nitelikleri, seçilmeleri ve atanmaları

Başkanların, üyelerin ve Başkanunsözcüsünün nitelikleri

MADDE 8. — Danıştay Birinci Başkanı, daire başkanları, üyeler ve Başkanunsözcüsü, yüksek öğrenimlerini bitirdikten sonra en az onbeş yıl Devlet memuriyetinde başarı ile çalışmış, dördüncü derece kadroda bu derece maaşı kazanılmış hak olarak almış, yüksek hâkimliğin gerektirdiği ahlâk ve seciyeye sahip ve :

- A) Bakanlık, müsteşarlık, elçilik, eylemli valilik;
  - B) Yargıtay Başkanlığı veya üyeliği veya Cumhuriyet Başsavcılığı yahut bu görevlere seçilebilme niteliğini kazanmış olmak şartıyla hâkimlik;
  - C) Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleri veya İktisadi ve Ticari İlimler akademilerinde, hukuk, iktisat, maliye veya âmme idaresi kollarında profesörlük;
  - D) Tuğgeneral, tuğamiral veya daha yüksek rütbelerde generallik veya amirallik veya Askerî Yargıtay Başkanlığı veya üyeliği ile başsavcılık;
  - E) Genel veya katma bütçeli dairelerde genel müdürlük veya en az bu sınıf ve derecedeki daire başkanlığı veya bu memuriyetlere eşit görevler;
  - F) Bakanlıkların, başhukuk müşavirliği veya birinci hukuk müşavirliği veya Maliye Bakanlığında bu sınıf ve derecedeki hukuk müşavirliği, müşavir avukatlık ve Merkez Muhakemat Müdürlüğü;
  - G) Vergiler Temyiz Komisyonu Başkanlığı, daire başkanlığı veya üyeliği,
  - H) Danıştay Başyardımcılığı veya bu derecedeki kanunsözcülüğü;
  - İ) Devlet memuriyetinde çalışmış olmak kaydı aranmaksızın en az onbeş yıl fiilen avukatlık; Görev ve hizmetlerinden birinde bulunmuş olanlar arasından seçilir.
- Başkanunsözcüsünün, yüksek öğrenimini, 14 ncü maddede sayılan fakülte veya yüksek okullardan birinde yapmış olması lâzımdır.

Danıştay Genel Kurulunun aday seçimi toplantısı

MADDE 9. — Danıştay Birinci Başkanlığında, daire başkanlıklarında, üyeliklerinde veya Başkanunsözcülüğünde boşalma olunca, Danıştay Genel Kurulu tarafından, her boş yer için bir aday seçilir.

Danıştay Genel Kurulunun bu maksatla yapacağı toplantılara, başkan ve üyeler tamsayısının en az dörtte üçünün katılması şarttır.

Aday listesi

MADDE 10. — Adaylık için Danıştaya müracaat eden kimselerin niteliklerini incelemek ve belirtmek üzere, Genel Kurul, seçimden en az 15 gün önce kendi üyeleri arasından beş kişilik bir komisyon seçer. Bu komisyon, en kıdemli başkan veya üyenin başkanlığı altında toplanır ve adayların soyadlarına göre alfabetik bir listesini düzenler.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 7. — Millet Meclisi metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Danıştay meslek mensupları ile idare memurlarının nitelikleri, seçilmeleri ve atanmaları

Başkanların, üyelerin ve Başkanunsözcüsünün nitelikleri

MADDE 8. — Danıştay Birinci Başkanı, daire başkanları, üyeleri ve Başkanunsözcüsü, yüksek öğrenimlerini bitirdikten sonra en az onbeş yıl Devlet memuriyetinde başarı ile çalışmış, dördüncü derece kadroda bu derece maaşı kazanılmış hak olarak almış, yüksek hâkimliğin gerektirdiği ahlâk ve seciyeye sahip ve :

A) Bakanlık, müsteşarlık, elçilik, valilik;

B) Yargıtay Başkanlığı, Daire Başkanlığı veya üyeliği veya Cumhuriyet Başsavcılığı yahut bu görevlere seçilebilme niteliğini kazanmış olmak şartıyla hâkimlik;

C) Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleri veya İktisadi ve Ticari İlimler akademilerinde, hukuk, iktisat, maliye veya âmme idaresi kollarında profesörlük;

D) Tuğgeneral, tuğamiral veya daha yüksek rütbelerde generallik veya âmirallik veya Askerî Yargıtay Başkanlığı veya Daire Başkanlığı veya üyeliği ile başsavcılığı yahut bu görevlere seçilebilme niteliğini kazanmış olmak şartıyla askerî hâkimlik;

E) Genel veya katma bütçeli dairelerde genel müdürlük veya en az bu sınıf ve derecedeki daire başkanlığı veya bu memuriyetlere eşit görevler;

F) Bakanlıkların, başhukuk müşavirliği veya birinci hukuk müşavirliği veya Maliye Bakanlığında bu sınıf ve derecedeki hukuk müşavirliği, müşavir avukatlığı ve Merkez Muhakemat Müdürlüğü;

G) Vergiler Temyiz Komisyonu Başkanlığı, daire başkanlığı veya üyeliği,

H) Danıştay Başyardımcılığı veya bu derecedeki kanunsözcülüğü;

Görevlerinden birinde bulunmuş olanlar arasından seçilir.

Başkanunsözcüsünün yüksek öğrenimini, 14 ncü maddede sayılan fakülte veya yüksek okullardan birinde yapmış olması lâzımdır.

MADDE 9. — Millet Meclisi metninin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Aday listesi

MADDE 10. — Adaylık için Danıştay Başkanlığınca yapılacak ilân üzerine müracaat eden kimselerin niteliklerini incelemek ve belirtmek üzere, Genel Kurul, seçimden en az 15 gün önce kendi üyeleri arasından beş kişilik bir komisyon seçer. Bu komisyon, en kıdemli başkan veya üyenin başkanlığı altında toplanır ve adayların soyadlarına göre alfabetik bir listesini düzenler.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Listede, ilgililerin, gizli ve açık sicil dosyalarından çıkarılacak kısa hal tercümeleri ile komisyonca lüzum görülecek, diğer bilgiler bulun

Liste, seçimden en az bir hafta önce kurul üyelerine dağıtılır.

Komisyon seçiminden sonraki adaylık müracaatları dikkate alınmaz.

Aday seçimi

MADDE 11. — Danıştay Genel Kurulunun aday seçimi için yapacağı toplantıda, listedeki adaylar için oya başvurulur.

Toplantıda hazır bulunanların en az yarısından fazlasının oyunu alanlar, boş yer adedine göre, oy sırasıyla, adaylığa seçilmiş sayılırlar.

İkinci fıkra gereğince yapılan oylamada boş yer kaldığı takdirde, yarısından fazla oy alamayanlar arasında boş yer adedine göre, en çok oy alanlardan ikiser kişi ayrılarak aralarında yeniden oya başvurulur. Bunlardan eşit oy alanlar boş yer adedinden fazla olduğu takdirde aralarında oylamaya devam olunur. İkinci fıkra gereğince yapılacak oylamalar, toplantıda hazır bulunanların en az yarısından fazlasının oyu sağlanıncaya kadar tekrarlanır.

Seçim gizli oyla yapılır.

Oylama sonundayapılacak işlem

MADDE 12. — Danıştay Genel Kurulundaki oylama sonucu bir tutanakla tesbit edilir. Bu tutanağın bir nüshası Anayasa Mahkemesine ve bir nüshası da Başbakanlığa gönderilir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 140 ncı maddesi uyarınca Bakanlar Kurulunun göstereceği aday, Başbakanlık tarafından, Anayasa Mahkemesine ve Danıştaya bildirilir.

Boş yerlerin doldurulması ve süresi

MADDE 13. — Boşalan yerler en çok bir hafta içinde Başbakanlığa bildirilir. Aday tesbiti ve seçim işlemleri boşalma tarihinden itibaren, Danıştayca ve Bakanlar Kurulunca en çok iki ay, Anayasa Mahkemesince bir ay içinde tamamlanır. Çalışmaya ara verme süresi hesaba katılmaz.

Kanunsözcüleri ile başyardımcı ve yardımcıların nitelikleri

MADDE 14. — Kanunsözcülüğüne, başyardımcılığa veya yardımcılığa atanabilmek için, Memurin Kanununda yazılı genel nitelikleri haiz bulunmak ve ayrıca Hukuk, Siyasal Bilgiler ve İktisat Fakülteleri ile, İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerini yahut öğrenim itibarıyla bunlara eşit yabancı memleketler fakülte veya yüksek okullarını bitirmiş olmak şarttır.

Yardımcılar

MADDE 15. — Yardımcılar altı sınıfa ayrılırlar :

Altıncı sınıf yardımcıları sınavla alınırlar. Bu sınava, otuz yaşını bitirmemiş olanlar girebilir.

Sınavı kazananlar, başarı derecelerine ve boş yerlere göre, Birinci Başkan tarafından altıncı sınıf yardımcılığa aday olarak atanırlar.

Adaylık süresi bir yıldır. Bu sürenin bitiminde görevli oldukları Daire Kurulu tarafından 123 ncü madde uyarınca verilecek sicillere ve yapılacak sınavdaki başarılarına göre, Yönetim ve Disiplin Kurulunca hizmete elverişli görülenlerin 16 ncı madde gereğince yardımcılığa atanmaları yapılır. Bir yıllık adaylık süresi sonunda aynı suretle, hizmete elverişli görülmiyenlerin görevlerine, Birinci Başkan tarafından son verilir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Listede, ilgililerin, gizli ve açık sicil dosyalarından çıkarılacak kısa hal tercümeleri ile komisyonca lüzum görülecek, diğer bilgiler bulunur.

MADDE 11. — Millet Meclisi metninin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Millet Meclisi metninin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Millet Meclisi metninin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Millet Meclisi metninin 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yardımcılar

MADDE 15. — Yardımcılar altı sınıfa ayrılırlar :

Altıncı sınıf yardımcıları sınavla alınır. Bu sınava, otuz yaşını bitirmemiş olanlar girebilir.

Sınavı kazananlar, başarı derecelerine ve boş yerlere göre, Birinci Başkan tarafından altıncı sınıf yardımcılığına aday olarak atanırlar.

Adaylık süresi bir yıldır. Bu sürenin bitiminde görevli oldukları Daire Kurulu tarafından 123 ncü madde uyarınca verilecek sicillere ve yapılacak sınavdaki başarılarına göre, Yönetim ve Disiplin Kurulunca hizmete elverişli görülenlerin 16 ncü madde gereğince yardımcılığına atanmaları yapılır. Bir yıllık adaylık süresi sonunda aynı suretle, hizmete elverişli görülmiyenlerin görevlerine, Birinci Başkan tarafından son verilir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Kanunsözcüleri, başyardımcı ve yardımcılarının atanmaları

MADDE. — 16. — Kanunsözcüleri, başyardımcı ve yardımcılar Birinci Başkan tarafından atanırlar. Yükselmeleri de aynı suretle yapılır.

Başyardımcılar, birinci sınıf yardımcılıkta veya o derecedeki kanunsözcülüğünde en az bir yıl çalışmış ve bu görevi yapabileceklerine dair sicil almış olanlar arasından mesleki bilgi ve idari kabiliyetleri bakımından üstün görülenlerden atanırlar.

Başyardımcı ve yardımcılarının dairelere verilmesi

MADDE 17. — Başyardımcı ve yardımcılar, Birinci Başkan tarafından dairelere ayrılırlar ve daireleri aynı şekilde değiştirilir. İdari bakımdan zaruret olmadıkça aynı dairede bir sicil devresini doldurmadan daireleri değiştirilemez. Sicil devresi en az altı aydır.

İdare memurlarının nitelikleri ve atanmaları

MADDE 18. — Bu kanunun 7 nci maddesinde yazılı memur ve hizmetlilerin Memurin Kanununda gösterilen nitelikleri haiz olmaları lâzımdır.

Müdürler ve diğer memur ve hizmetliler, Birinci Başkan tarafından atanırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Karar organlarının kuruluşu

1. A) Daireler

MADDE 19. — Danıştay, dokuzu idari dâvalara ve üçü idari işlere bakan oniki daireye ayrılır.

Her daire bir başkan ve en az dört üyeden kurulur.

Dairelerde görüşme sayısı beştir. Kararlar çoğunlukla verilir.

Dairelere, bir başyardımcı ve lüzumu kadar yardımcı verilir.

Her dairede, ayrıca bir başkâtibin yönetimi altında bir kalem bulunur. Kalem yazı ve tabliğ işlerini yürütür.

Başkan ve üyelerin dairelere ayrılmaları

MADDE 20. — Daire başkanları belirli bir dairenin başkanı olarak seçilirler.

Üyeler, Başkanlar Kurulunun kararı ile dairelere ayrılırlar ve hizmetin icaplarına göre, daireleri aynı suretle değiştirilir.

Dairelerde vukubulacak noksanlıklar, idari dairelere diğer idari dairelerden ve dâva dairelerine diğer dâva dairelerinden üye alınmak suretiyle, tamamlanır. Bu üyeler, Başkanlar Kurulunun kararı ile önceden tesbit edilir.

Dâva dairelerine ayrılacak üyelerin Hukuk ve Siyasal Bilgiler ve İktisat fakültelerinden mezun olmaları şarttır.

Üye seçimlerinde yukarıki esaslar göz önünde tutulur.

Gecici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 16. — Millet Meclisi metninin 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Başyardımcı ve yardımcılarının dairelere verilmesi

MADDE 17. — Başyardımcılar ve yardımcılar, Birinci Başkan tarafından dairelere ayrılırlar ve daireleride aynı şekilde değiştirilebilir. İdari bakımdan zaruret olmadıkça aynı dairede bir sicil devresini doldurmadan daireleri değiştirilmez. Sicil devresi en az altı aydır.

MADDE 18. — Millet Meclisi metninin 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Millet Meclisi metninin 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Başkan ve üyelerin dairelere ayrılması

MADDE 20. — Daire başkanları belirli bir dairenin başkanı olarak seçilirler.

Üyeler, Başkanlar Kurulunun kararı ile dairelere ayrılırlar ve hizmetin icaplarına göre, daireleri aynı suretle değiştirilir.

Dairelerde vukubulacak noksanlıklar, idari dairelere diğer idari dairelerden ve dâva dairelerine diğer dâva dairelerinden üye alınmak suretiyle, tamamlanır. Bu üyeler, Başkanlar Kurulunun kararı ile önceden tesbit edilir.

Dâva dairelerine ayrılacak üyelerin Hukuk veya Siyasal Bilgiler veya İktisat Fakülteleri ile İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri yahut öğrenim itibarıyla bunlara eşit yabancı memleket fakülte veya yüksek okullarından mezun olmaları şarttır.

Üye seçimlerinde yukarıki esaslar göz önünde tutulur.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

B) Danıştay Genel Kurulu

MADDE 21. — Danıştay Genel Kurulu, Birinci Başkan, daire başkanları, üyeler ve Genel Kâtipten kurulur.

Genel Kurulun toplanma ve görüşme yeter sayısı, başkan ve üyeler tamsayısının yarısından fazlasıdır.

Kararlar çoğunlukla verilir. Oylarda eşitlik halinde, başkanın bulunduğu tarafın oyu üstün sayılır. 9 ncu ve 147 nci maddelerin toplantı yeter sayısına ilişkin hükümleri saklıdır.

İdari dâvaya konu olabilecek işlerin görüşülmesine ve karara bağlanmasına, bu işlere bakmaya görevli dairenin başkan ve üyeleri katılmazlar.

Danıştay Genel Kuruluna bir başyardımcı ve lüzumu kadar memur verilir.

C) İdari Daireler Kurulu

MADDE 22. — İdari Daireler Kurulu, İkinci Daire haricolmak üzere, idari daireler başkan ve üyelerinden teşekkül eder. Bu Kurula daire başkanlarından en kıdemlisi başkanlık eder.

Toplanma ve görüşme yeter sayısı en az dokuzdur. Kararlar oy çokluğu ile verilir.

Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu tarafın oyu üstün sayılır.

Üye noksanı, dâva daireleri üyelerinden tamamlanır.

İdari Daireler Kuruluna, bir başyardımcı ile lüzumu kadar yardımcı ve memur verilir.

D) Dâva Daireleri Kurulu

MADDE 23. — Dâva Daireleri Kurulu, Birinci Başkan ve dâva daireleri başkanları ile her dâva dairesince, kendi aralarından birer yıl içia seçilecek birer üyeden teşekkül eder. Toplanma ve görüşme sayısı ondokuzdur.

Dâva dairelerinin diğer üyeleri, zaruret halinde, dairelerin üye noksanını tamamlamak üzere kıdem sırası ile Kurula katılırlar. 28 nci maddede hükmü bu halde de uygulanır ve daire başkanına vekâlet eden üyenin yerine diğer kıdemli üye kurula girer.

Dâva Daireleri Kurulunda kararlar oy çokluğu ile verilir.

Kurula, bir başyardımcı ve lüzumu kadar yardımcı verilir. Kurulda ayrıca bir Başkâtibin yönetimi altında bir kalem bulunur. Kalem yazı ve tebliğ işlerini yürütür.

E) İçtihatları Birleştirme Kurulu

MADDE 24. — İçtihatları Birleştirme Kurulu, Birinci Başkan ve dâva daireleri başkanları ile üyelerinden kurulur.

Toplanma ve görüşme yeter sayısı en az otuzbeştir. Toplantıda hazır bulunanlar çift sayıda olursa en kıdemsiz üye Kurula katılmaz.

Esas hakkındaki kararlar, üçte iki oy çokluğu ile verilir. Birinci toplantıda bu çoğunluk sağlanamaz ise ikinci toplantıda salt çoğunlukla yetinilir.

Kurulun diğer kararları oy çokluğu ile verilir.

II - A) Başkanlar Kurulu

MADDE 25. — Başkanlar Kurulu, Birinci Başkan ile daire başkanlarından kurulur.

Birinci Başkan veya daire başkanlarından birinin katılamamaları halinde, vekilleri toplantılarda bulunur.

Başkanun Sözcülüğünü ilgilendiren işler ile Kurulca lüzum görülen diğer işlerin görüşülmesinde, Başkanun Sözcüsü veya katılamaması halinde vekili toplantılara katılır ve oy kullanır.

Kararlar oy çokluğu ile verilir.

Oylarda eşitlik halinde, Başkanın bulunduğu tarafın oyu üstün sayılır.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

B) Danıştay Genel Kurulu

MADDE 21. — Danıştay Genel Kurulu, Birinci Başkan, daire başkanları, üyeler ve Genel Kâtipten kurulur.

Genel Kurulun toplanma ve görüşme yeter sayısı, başkan ve üyeler tamsayısının yarısından fazlasıdır.

Kararlar çoğunlukla verilir. Oylarda eşitlik halinde, başkanın bulunduğu tarafın oyu üstün sayılır. 9 ncu ve 149 ncu maddelerin toplantı yeter sayısına ilişkin hükümleri saklıdır.

İdari dâvaya konu olabilecek işlerin görüşülmesine ve karara bağlanmasına, bu işlere bakmaya görevli dairenin başkan ve üyeleri katılmazlar.

Danıştay Genel Kuruluna bir başyardımcı ve lüzumu kadar memur verilir.

MADDE 22. — Millet Meclisi metninin 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Millet Meclisi metninin 23 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. — Millet Meclisi metninin 24 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Millet Meclisi metninin 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

B) Yüksek Disiplin Kurulu

MADDE 26. — Yüksek Disiplin Kurulu, her takvim yılı başında, Danıştay Genel Kurulunca her daireden seçilecek birer üye ile üçü dâva daireleri ve ikisi de idari daireler başkanları arasından seçilecek beş daire başkanından kurulur. Kurula en kıdemli daire başkanı başkanlık eder.

Kurulunun toplanma sayısı onyedidir. Kararlar üçte iki oy çokluğu ile verilir.

Kurul üyeliğinde boşalma halinde boşalan yer için en çok on gün içinde Genel Kurulca yukardaki esaslara göre yeniden seçim yapılır.

Kurulun yazı işlerini Genel Kâtip yürütür.

G) Yönetim ve Disiplin Kurulu

MADDE 27. — Yönetim ve Disiplin Kurulu, Genel Kurulun her takvim yılı başında seçeceği bir daire başkanı ile bir üyeden ve bir başyardımcı ile bu derecedeki bir kanun sözcüsünden kurulur

Aynı şekilde birer yedek seçilir.

Genel Kâtip Kurulun tabii üyesidir.

Kurul oy çokluğu ile karar verir.

Kurul üyesi olan başyardımcı ve kanunsözcüsü, şahıslarını ilgilendiren konuların görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

Başkanlara ve Başkanunsözcüsüne vekâlet

MADDE 28. — Birinci Başkanlığın boşalması, Birinci Başkanın izinli olması veya mazereti halinde, daire başkanlarından, başkanlığa seçilme tarihi itibarıyla en kıdemlisi ve kıdemde eşitlik halinde en yaşlısı Başkanvekilliğini yapar.

Dairelerde de aynı usule göre üyelerden birisi Başkana vekâlet eder.

Başkanunsözcüsüne, en yüksek kadrolu kanunsözcülerinden kadroya tâyin itibarıyla en kıdemlisi ve kıdemde eşitlik halinde en yaşlısı vekâlet eder.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Danıştayın ve organlarının görevleri

Danıştayın görevleri

MADDE 29. — Danıştay :

- A) İdari uyumsuzlukları ve dâvaları görür ve çözümler;
- B) Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları hakkında düşüncesini bildirir, tüzük tasarılarını ve imtiyaz sözleşme ve şartlarını inceler;
- C) Başbakanlık tarafından gönderilen her türlü işler hakkında mütalâasını bildirir;
- D) Bu ve başka kanunlarla gösterilen diğer işleri görür.

A) İdari uyumsuzluklar ve dâvalar

1. İlk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülecek dâvalar

MADDE 30. — Kanunlarda ayrı bir idari yargı mercii gösterilmemiş olan aşağıda yazılı idari uyumsuzluklar ve dâvalar doğrudan doğruya ve kesin olarak Danıştayda çözümlenir.

A) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılacak dâvalar;

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 26. — Millet Meclisi metninin 26 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Millet Meclisi metninin 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 28. — Millet Meclisi metninin 28 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Danıştayın ve organlarının görevleri

Danıştayın görevleri

MADDE 29. — Danıştay :

- A) İdari uyumsuzlukları ve dâvaları görür ve çözümler;
- B) Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları hakkında düşüncesini bildirir, tüzük tasarılarını ve imtiyaz sözleşme ve şartlarını inceler;
- C) Başbakanlık tarafından gönderilen her türlü işler hakkında mütalâasını bildirir;
- D) Kanunlarla gösterilen diğer işleri görür.

A) İdari uyumsuzluklar ve dâvalar

1. İlk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülecek dâvalar

MADDE 30. — Kanunlarda ayrı bir idari yargı mercii gösterilmemiş olan aşağıda yazılı idari uyumsuzluklar ve dâvalar doğrudan doğruya ve kesin olarak Danıştayda çözümlenir.

A) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılacak dâvalar;

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

- B) İdari eylem ve işlemlerden dolayı hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı dâvaları;
- C) Genel Hizmetlerden birinin yürütülmesi için aktedilen idari mukavelelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin dâvalar;
- D) İdari yargı yetkisini haiz merciler arasındaki görev ve yetki uyuşmazlıkları;
- E) Adalet Mahkemelerinde bakılmakta olan bir dâvada idari bir kararın mânası veya şümulünün tâyini hususunda çıkacak uyuşmazlıkların halli için açılacak dâvalar.

2. Temyiz dâvaları

MADDE 31. — İdari yargı mercilerinden özel kanunlarına göre kesin olarak verilmiş olan ve üst idari yargı mercii bulunmayan veya üst idari yargı mercilerine başvurulması kanunen kabil olmayan yargı kararları dâva daireleri ile Dâva Daireleri Kurulunda temyiz yolu ile kesin olarak görülür.

İdari uyuşmazlık ve dâvalarda görev

MADDE 32. — İdari uyuşmazlıklar ve dâvalar, dördüncü, beşinci, altıncı yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, onbirinci ve onikinci daireler ile Dâva Daireleri Kurulunda incelenir ve karara bağlanır.

Bu dairelerle Dâva Daireleri Kurulu bağımsız mahkeme sıfatıyla Türk Milleti adına hüküm verir.

A) Dördüncü Dairenin görevleri

MADDE 33. — Dördüncü Daire :

- Gelir ve Kurumlar vergilerine (Gelir Vergisinde götürü matrahlarla yapılan itirazlar ile ortalama kâr hadlerine yapılan itirazlar dâhil);
- İlişkin dâvaları çözümler.

Beşinci Dairenin görevleri

MADDE 34. — Beşinci Daire :

- A) Memurlara ait kanunlar ile memurların maaş ve teadül işlerine;
- B) Askerî mevzuat ile askerî kişilerin maaş, teadül, sivil ve askerî kişilerin yolluk işlerine;
- C) Askerî akademiler ve diğer askerî okullar öğrenci işlerine;
- D) Danıştay Yönetim ve Disiplin Kurulu tarafından verilen disiplin cezalarına;
- İlişkin dâvaları çözümler.

Altıncı Dairenin görevleri

MADDE 35. — Altıncı Daire :

- A) İmar, kamulaştırma ve yıkma işleri ile bunlara bağlı işlere;
- B) Özel idare, belediye ve köyleri ilgilendiren mevzuatın uygulanmasına;
- C) Öğrenci, öğrenim işlerine;
- İlişkin dâvaları çözümler.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

B) İdari eylem ve işlemlerden dolayı hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı dâvaları;

C) Genel hizmetlerden birinin yürütülmesi için akdedilen idari mukavelelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyumsuzluklara ilişkin dâvalar;

D) İdari yargı yetkisini haiz merciler arasındaki görev ve yetki uyumsuzlukları;

E) Adalet mahkemelerinde bakılmakta olan bir dâvada bu dâva ile ilgili idari bir kararın mânası veya şümulünün tâyini hususunda çıkacak uyumsuzlukların halli için mahkeme kararı üzerine açılacak dâvalar.

MADDE 31. — Millet Meclisi metninin 31 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. — Millet Meclisi metninin 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 33. — Millet Meclisi metninin 33 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 34. — Millet Meclisi metninin 34 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 35. — Millet Meclisi metninin 35 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Yedinci Dairenin görevleri

MADDE 36. — Yedinci Daire :

- A) Gümrük ve Gider vergileri ile ithale terettübeden vergilere;
  - B) Vergi ihbarları dolayısıyla talebedilen ikramiyelere;
- İlişkin dâvaları çözümler.

Sekizinci Dairenin görevleri

MADDE 37. — Sekizinci Daire :

- A) Yüksek Hâkimler Kurulu bölümlerinden çıkan kesin kararlara;
  - B) Avukatlık ve meslekî teşekküller mevzuatına;
  - C) Sınır, iskân, toprak edinme ve emvali metrûke mevzuatına;
  - D) Maden, taşocakları ve orman mevzuatına;
  - E) İş mevzuatına;
- İlişkin dâvaları çözümler.

Dokuzuncu Dairenin görevleri

MADDE 38. — Dokuzuncu Daire :

- A) Bina ve Arazi vergileri ve bunlarla birlikte tahsil edilen vergi ve resimlere (Tarifeler dâhil);
  - B) Belediye ve özel idare vergi, resim ve payları ile diğer gelirlerine ve bunlara ait tarifelere;
  - C) Harclar Kanununa ve Emlâk Alım Vergisine;
- İlişkin dâvaları çözümler.

Onuncu Dairenin görevleri

MADDE 39. — Onuncu Daire :

- A) Askerî ve sivil kişilerin emeklilik işlerine;
  - B) Askerlik mükellefiyeti ve yedek subay işlerine;
- İlişkin dâvaları çözümler.

Onbirinci Dairenin görevleri

MADDE 40. — Onbirinci Daire :

- A) Karayolları Trafik Kanunu ile Motorlu Kara Taşıtları Vergisine;
  - B) Veraset ve İntikal vergilerine,
  - C) Damga Resmine;
  - D) Vergi, resim ve harclarla ilgili olup da diğer dâva dairelerinin görevleri dışında kalan işlere;
- İlişkin dâvaları çözümler.

Onikinci Dairenin görevleri

MADDE 41. — Onikinci Daire :

- A) Tasarruf bonolarına ait dâvaları;
  - B) Türk parasının kıymetini koruma mevzuatına ve Dış seyahat harcamaları Kanununa ilişkin dâvaları;
  - C) Diğer dâva dairelerinin görevleri dışında kalan dâvaları,
- Çözümler.

Gececi Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 36. — Millet Meclisi metninin 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Millet Meclisi metninin 37 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 38. — Millet Meclisi metninin 38 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 39. — Millet Meclisi metninin 39 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 40. — Millet Meclisi metninin 40 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 41. — Millet Meclisi metninin 41 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Âmme alacaklarına ilişkin dâvalar

MADDE 42. — Âmme alacaklarının tahsil usulü hakkındaki Kanunun uygulanmasına ilişkin dâvalar, alacağın tahakkukuna taallûk eden dâvalara bakmaya görevli dâva daireleri tarafından çözümlenir.

Bir kısım işlerin diğer dairelere verilmesi

MADDE 43. — Dâva dairelerinin işlerinde, birbirine nazaran, nisbetsizlik görülürse, Başkanlar Kurulu kararıyla bir dairenin görevine giren işlerden, belirli konulara ilişkin olanlar, diğer dâva dairelerine verilebilir.

Bu husustaki kararlar Aralık ayı başında verilir, aynı ay içinde Resmî Gazetede yayınlanır ve yeni takvim yılında uygulanır.

Dâva daireleri Kurulunun görevleri

MADDE 44. — Dâva Daireleri Kurulu aşağıda yazılı uyuşmazlıklara ve dâvalara bakar;

- A) Tüzüklerin iptali için açılan dâvalar;
- B) Bakanlar Kurulu kararlarına karşı açılan dâvalar;
- C) Yüksek Hâkimler Kurulunun Genel Kurulu kararlarına karşı açılan dâvalar;
- D) Danıştay idari dairelerinden veya Genel Kurulundan verilen kararlar üzerine uygulanan eylem ve işlemler hakkında açılan dâvalar;
- E) Sayıştay Genel Kurulunun, genel ve katma bütçeli dairelerin gelir ve giderleri ile mallarının Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlerken sorumluların hesap ve işlemleri hakkında aldığı kesin hükümleri dışında kalan kararları;
- F) Birden fazla dâva dairesinin görevine taallûk eden dâvalar;
- G) Danıştay dâva daireleri veya idari yargı mercileri arasından çıkan görev ve yetki uyuşmazlıkları.
- H) 49 ncu maddenin B bendi gereğince verilen disiplin cezalarına karşı açılacak dâvalar;
- İ) Danıştay Yüksek Disiplin Kurulu kararları aleyhine açılan dâvalar;
- J) Birinci Başkanın veya Başkanunsözcüsünün yahut dâva dairelerinin prensibe taallûk eden hususlarda Dâva Daireleri Kurulunda görüşülmesini uygun gördükleri dâvalar.

İçtihatları birleştirme kurulunun görevleri

MADDE 45. — İçtihatları birleştirme kurulu, dâva dairelerinin veya Dâva Daireleri Kurulunun kendi kararları veya ayrı ayrı verdikleri kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık görüldüğü veyahut birleştirilmiş içtihatların değiştirilmesi gerekli sayıldığı takdirde, birinci başkanın havalesi üzerine, başkanunsözcüsünün düşüncesi alındıktan sonra işi inceler ve lüzumlu görürse, içtihadın birleştirilmesi veya değiştirilmesi hakkında karar verir.

Birleştirme veya değiştirme istemeye yetkili olanlar

MADDE 46. — İçtihatların birleştirilmesi veya birleştirilmiş içtihatların değiştirilmesi, birinci başkan, konu ile ilgili daireler veya başkanunsözcüsü tarafından istenebilir.

Kurulun, içtihatların birleştirilmesi veya değiştirilmesi hakkındaki kararları, gönderildikleri tarihten itibaren bir ay içerisinde Resmî Gazetede yayınlanır.

Bu kararlara, Danıştay organları ile 31 nci maddedeki idari yargı mercileri ve idare uymak zorundadır.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 42. — Millet Meclisi metninin 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 43. — Millet Meclisi metninin 43 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Dâva daireleri Kurulunun görevleri

MADDE 44. — Dâva Daireleri Kurulu aşağıda yazılı uyumsuzlıklara ve dâvalara bakar ;

- A) Tüzüklerin iptali için açılan dâvalar;
- B) Bakanlar Kurulu kararlarına karşı açılan dâvalar;
- C) Yüksek Hâ'imler Kurulunun Genel Kurulu kararlarına karşı açılan dâvalar;
- D) Danıştay idari dairelerinden veya Genel Kuruldan verilen kararlar üzerine uygulanan eylem ve işlemler hakkında açılan dâvalar;
- E) Sayıştay Genel Kurulu kararlarının iptali için açılan dâvalar;
- F) Birden fazla dâva dairesinin görevine taallük eden dâvalar;
- G) Danıştay dâva daireleri veya idari yargı mercileri arasından çıkan görev ve yetki uyumsuzlukları;
- H) 49 ncu maddenin B bendi gereğince verilen disiplin cezalarına karşı açılacak dâvalar;
- İ) Danıştay Yüksek Disiplin Kurulu kararları aleyhine açılan dâvalar;
- J) Birinci Başkanın veya Başkanunsözcüsünün yahut dâva dairelerinin prensibe taallük eden hususlarda Dâva Daireleri Kurulunda görüşülmesini uygun gördükleri dâvalar.

J bendinde yazılı olan yetkinin Birinci Başkan tarafından kullanılması, dâvanın açılması sırasında; Başkanunsözcüsü tarafından kullanılması, esas hakkında düşünce verilmeden evvel olur. Bu yetkinin Başkanunsözcüsü tarafından kullanılması halinde, dâva dosyası, ilgili dairece ayrıca bir karar verilmesine mahal kalmaksızın Dâva Daireleri Kuruluna tevdi olunur.

MADDE 45. — Millet Meclisi metninin 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46. — Millet Meclisi metninin 46 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Muhalef kararların içtihatların birleştirilmesi şekli ile halli için kendisini ilgili sayan her hangi bir kimse de Danıştay Birinci Başkanlığına başvurabilir.

B - İdari işler ve görüşme usulü:

İdari işlerde görev

MADDE 47. — İdari işlere ilişkin idari uyumsuzluklar ve görevler, birinci, ikinci ve üçüncü dairelerle Danıştay Genel Kurulunda ve idari daireler kurulunca görülür.

Birinci Dairenin görevleri

MADDE 48. — Birinci Daire :

- A) Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları hakkında düşüncesini bildirir;
  - B) Başbakanlıktan gönderilen tüzük tasarılarını inceler;
  - C) İdari makamlar arasında görev ve yetkiden doğan ve Başbakanlıktan tevdi olunan uyumsuzluk işlerini;
- Karara bağlar.

İkinci Dairenin görevleri

MADDE 49. — İkinci Daire :

- A) İl idaresi veya İdarei Umumiyei Vilâyat kanunları gereğince doğrudan doğruya veya itiraz yoluyla Danıştaya verilen işleri;
- B) Birinci derecede disiplin cezası verilmesi Danıştaya aidolan işleri;
- C) Memurun Muhakematı hakkındaki Kanun hükümlerine göre Danıştayca görülecek işleri, karara bağlar.

Üçüncü Dairenin görevleri

MADDE 50. — Üçüncü Daire :

- A) Bayındırlık imtiyazları ile madenlerin imtiyaza bağlanması ve maden imtiyazlarının bozulması işlerini;
  - B) Kanunlarında Danıştaydan alınacağı yazılı bulunan düşüncelere ilişkin istekleri;
  - C) Danıştayca istişari mahiyette incelenmek ve düşüncesini bildirmek için Başbakanlıktan gönderilecek işleri;
  - D) 6830 sayılı İstimlâk Kanununun 30 ncu maddesinin uygulanmasından çıkan anlaşmazlıkları;
  - E) Belediye Kanunu ile Danıştaya verilip idari dâvaya konu olmayan işleri;
  - F) Derneklerin, genel menfaatlere yarar derneklerden sayılması için Başbakanlıkça yapılacak teklifleri;
  - G) Diğer idari dairelerin görevi dışında kalan işleri;
- Gereğine göre, karara bağlar veya düşüncesini bildirir.
- Birinci Başkan, Danıştayı ilgilendiren işlerde, doğrudan doğruya düşünce istiyebilir.

İki daireyi ilgilendiren işler

MADDE 51. — Birinci Başkanın lüzum göreceği işlerle iki idari daireyi ilgilendiren işler, Birinci Başkanın havalesi üzerine ilgili iki dairenin yapacakları birleşik toplantıda görüşülüp karara bağlanır.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 47. — Millet Meclisi metninin 47 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 48. — Millet Meclisi metninin 48 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 49. — Millet Meclisi metninin 49 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. — Millet Meclisi metninin 50 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 51. — Millet Meclisi metninin 51 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Bu toplantıya, daire başkanlarından kıdemlisi başkanlık eder. Kararlar oy çokluğu ile verilir. Oylarda eşitlik halinde Başkanın bulunduğu tarafın oyu üstün sayılır.

Bir kısım işlerin diğer dairelere verilmesi

MADDE 52. — İdari dairelerin işlerinde birbirine nazaran nisbetsizlik görülürse, Başkanlar Kurulunun kararı ile bir dairenin görevine giren işlerden belirli konulara ilişkin olanlar diğer idari dairelere verilebilir.

Danıştay Genel Kurulunun görevleri

MADDE 53. — Danıştay Genel Kurulu :

- A) Kanun ve tüzük tasarılarını,
- B) İmtiyaz şartlaşmalarını ve sözleşmelerini;
- C) Kanunda, Danıştay Genel Kurulunca görüleceği yazılı olan işleri;
- D) Danıştay idari daireleri arasında çıkan görev uyumsuzluklarını;
- E) Yukarıda yazılı olanlardan başka idari dairelerden çıkan işlerden Birinci Başkanın havale edeceği işleri;

İnceliyerek sonuca bağlar.

İdari dairelerin birinden çıkıp, E bendi uyarınca Birinci Başkan tarafından Danıştay Genel Kuruluna havale edilmeyen işler, ilgili Bakanlığın istemesi halinde Danıştay Genel Kurulunda görüşülür.

İdari Daireler Kurulunun görevleri

MADDE 54. — İdari Daireler Kurulu, Memurun Muhakematı hakkındaki Kanuna göre İkinci Daire tarafından birinci derecede verilen menî muhakeme kararlarını kendiliğinden, lüzumu muhakeme kararlarını itiraz üzerine ve kanunla verilen diğer işleri inceliyerek karara bağlar.

İdari işlerin görüşülmesi

MADDE 55. — Dairelerle kurulların toplantılarında raportörlerin açıklamaları dinlendikten sonra işlerin görüşülmesine geçilir. Konular aydınlanınca göreve ve usule ilişkin meseleler varsa, ilk önce bunlar ve sırası ile diğer meseleler karara bağlanır.

Kanun ve tüzük tasarıları

MADDE 56. — Danıştay Genel Kurulunda kanun ve tüzük tasarılarının ilk önce tümü üzerinde görüşme yapılır. Bu cihet karara bağlandıktan sonra maddelerin görüşülmesine geçilir.

Kanun ve tüzük tasarıları için iki defa görüşme yapılır. Ancak ivedili olanlar ile konularının niteliği bakımından görüşmelerin tekrarında fayda görülmiyenlerin, bir defa görüşülmesine kurul karar verebilir.

Evrak getirilmesi ve yetkililerin dinlenmesi

MADDE 57. — İncelenmekte olan işler hakkında lüzum görülen her türlü evrak getrilebileceği ve bilgi istenebileceği gibi tamamlayıcı veya aydınlatıcı bilgiler alınmak üzere ilgili dairelerden veya uygun görülecek diğer yerlerden yetkili memur ve uzmanlar çağırılabilir.

Ancak, istenen bilgi ve belgeler Türkiye Cumhuriyetinin güvenliğine ve yüksek menfaatlerine veya Türkiye Cumhuriyetinin güvenliği ve yüksek menfaatleriyle birlikte yabancı devletlere de ilişkin ise, ilgili makam, gerekçesini bildirmek suretiyle, söz konusu bilgi ve belgeleri vermiyebilir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 52. — Millet Meclisi metninin 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 53. — Millet Meclisi metninin 53 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 54. — Millet Meclisi metninin 54 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 55. — Millet Meclisi metninin 55 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 56. — Millet Meclisi metninin 56 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 57. — Millet Meclisi metninin 57 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Görüşmelerin idaresi

MADDE 58. — Başkan, görüşmeleri idare ve oya sunulacak hususları tâyin eder. Göreve ve usule ait meselelerde azlıkta kalanlar, işin esası hakkında oylarını kullanırlar.

Kararlar

MADDE 59. — Kararlarda, toplantıya katılanların ad ve soyadları, işin konusu, verilen kararın gerekçesi ile azlıkta kalanlar, muhalefet sebepleri ve karar tarihi gösterilir.

Kararlar, toplantıya katılan başkan ve üyeler tarafından imzalanır.

C) Diğer idari organların görevleri

1. Başkanlar kurulunun görevleri

MADDE 60. — Başkanlar kurulu; bu kanunla görevli kılındığı işler ile Birinci Başkanın kurulda görüşülmesini uygun gördüğü idari işler hakkında, gereğine göre, karar verir veya düşüncesini bildirir.

Başkanlar kurulu, Birinci Başkanın dâveti ile toplanır.

2. Yüksek disiplin kurulunun görevleri

MADDE 61. — Yüksek disiplin kurulu, yedinci bölüm hükümleri dairesinde, Birinci Başkan ile daire başkanları, üyeler ve Başkanunsözcüsü hakkında, disiplin koğuşturması yapılmasına ve disiplin cezası uygulanmasına karar verir ve bu kanunla görevli kılındığı diğer işleri görür.

3. Yönetim ve disiplin kurulunun görevleri

MADDE 62. — Yönetim ve disiplin kurulu :

A) 124 ncü madde hükümlerine göre yükselmeleri gereken kanunsözcüleri ile başyardımcı ve yardımcılarını tesbit eder ve bunlar ile 127 nci madde gereğince işlem yapılması gerekenler hakkında birinci başkana teklifte bulunur;

B) Danıştaya kanunsözcüsü veya yardımcı olarak alınacak olanları, gerekli incelemeleri ve sınavı yapmak suretiyle seçer;

C) Kanunsözcüleri ile başyardımcı ve yardımcılar hakkında bu kanun gereğince disiplin koğuşturması yapar ve disiplin cezası verir;

D) Meslek mensupları dışında kalan Danıştay memurları hakkında genel hükümlere göre disiplin cezası verir;

E) Yukarıki bendde yazılı memurlar hakkında memurun muhakematı hakkındaki kanuna göre, birinci derecede karar verir;

F) Birinci Başkanın tevdi edeceği işler hakkında düşüncesini bildirir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yargılama usulleri

İdari dâvaların açılması

MADDE 63. — İdari dâvalar, Danıştay Başkanlığına hitaben yazılmış dilekçelerle açılır. Dilekçeler Danıştay Başkanlığına verilir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 58. — Millet Meclisi metninin 58 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 59. — Millet Meclisi metninin 59 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 60. — Millet Meclisi metninin 60 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 61. — Millet Meclisi metninin 61 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

3. Yönetim ve disiplin kurulunun görevleri

MADDE 62. — Yönetim ve disiplin kurulu :

A) 123 ncü madde hükümlerine göre yükselmeleri gereken kanunsözcüleri ile başyardımcı ve yardımcılarını tesbit eder ve bunlar ile 128 nci madde gereğince işlem yapılması gerekenler hakkında birinci başkana teklifte bulunur;

B) Danıştaya kanunsözcüsü veya yardımcı olarak alınacak olanları, gerekli incelemeleri ve sınavı yapmak suretiyle seçer;

C) Kanunsözcüleri ile başyardımcı ve yardımcılar hakkında bu kanun gereğince disiplin koşturması yapar ve disiplin cezası verir;

D) Meslek mensupları dışında kalan Danıştay memurları hakkında genel hükümlere göre disiplin cezası verir;

E) Yukarıki bendde yazılı memurlar hakkında memurun muhakematı hakkındaki kanuna göre, birinci derecede karar verir;

F) Birinci Başkanın tevdi edeceği işler hakkında düşüncesini bildirir.

MADDE 63. — Millet Meclisi metninin 63 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Dilekçelerde :

A) Tarafların ve varsa vekillerinin veya temsilcilerinin ad ve soyadları veya unvanları ve adresleri;

B) Dâvanın konusu ve sebepleri ile dayandığı deliller;

C) Dâvaya konu olan idari işlemin veya temyiz olunan kararın yazılı bildirim tarihi;

Gösterilir ve varsa yazılı bildirim veya kararın ve müsbit evrakın asılları veya tasdikli örnekleri eklenir.

D) Duruşma istenen ve miktarı beşbin lirayı aşan vergi, resim, harc, para cezası, gecikme zamları ve tazminat dâvalarında uyumsuzluk konusu miktar gösterilir.

Dilekçeler ile bunlara ekli evrakın, karşı taraf sayısınca birer örneği verilir.

Dilekçelerin verileceği diğer yerler

MADDE 64. — Dilekçelerle savunmalar ve dâvalara ilişkin her türlü evrak, Danıştay Başkanlığına gönderilmek üzere valilik veya kaymakamlıklara ve yabancı memleketlerde Türkiye elçiliklerine veya konsolosluklarına da verilebilir.

Aynı dilekçe ile dâva açılacak haller

MADDE 65. — Her idari işlem veya yargı kararı aleyhine ayrı ayrı dâva açılır. Ancak aralarında maddi ve hukuki bakımdan bağılılık varsa, aynı şahsı ilgilendiren birden fazla işlem veya yargı kararı aleyhine bir dilekçe ile dâva açılabilir.

Birden fazla şahsı ilgilendiren işlem veya yargı kararlarından dolayı müşterek dilekçe ile dâva açılabilmesi, hak veya menfaatte iştirak ve maddi ve hukuki sebeplerde birlik bulunmasına bağlıdır.

Dilekçeler üzerinde uygulanacak işler

MADDE 66. — Danıştay Başkanlığına veya 64 ncü maddede yazılı yerlere verilen dilekçelerin harc ve kaydiyeleri ile posta ücretleri alındıktan sonra deftere kayıtları derhal yapılır ve kayıt tarih ve sayısı dilekçenin üzerine yazılır. Dâva bu kaydın yapıldığı tarihte açılmış sayılır.

Dâvacılara, kayıt tarih ve sayısını gösteren imzalı ve mühürlü, pulsuz bir alındı kâğıdı verilir.

64 ncü maddede yazılı yerlere verilen dilekçeler, en geç üç gün içinde Danıştay Başkanlığına taahhütlü olarak gönderilir. Bu yerlerde harc pulları bulunmadığı takdirde bunlara karşılık alınan paraların miktarı ve alındı kâğıdının tarih ve sayısı dilekçelere yazılır.

Dâva açma süresi

MADDE 67. — Danıştayda idari dâva açma süresi her çeşit işlemlerde yazılı bildirim tarihinden itibaren, kanunlarda ayrı süre gösterilmeyen hallerde, doksan gündür.

Adresleri belli olmıyanlara özel kanunlardaki hükümlere göre ilân yolu ile bildirim yapılan hallerde, özel kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, süre, son ilân tarihinden itibaren onbeş gün sonra başlar.

Kanuna göre ilânı gereken düzenleyici ve genel tasarruflara karşı ilân tarihinden itibaren doksan gün içinde dâva açılabilir. Ancak, bu tasarrufların kendilerine uygulanması üzerine ilgililer dâva açmakta muhtardırlar.

31 ncü maddede yazılı idari yargı mercilerinden çıkan kesin yargı kararlarına karşı Danıştaya temyiz yolu ile başvurma süresi; özel kanunlarda ayrı süre gösterilmeyen hallerde, bu kararın tebliğinden itibaren doksan gündür.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 64. — Millet Meclisi metninin 64 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 65. — Millet Meclisi metninin 65 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Dilekçeler üzerinde uygulanacak işlem

MADDE 66. — Danıştay Başkanlığına veya 64 ncü maddede yazılı yerlere verilen dilekçelerin harc ve kaydiyeleri ile posta ücretleri alındıktan sonra deftere kayıtları derhal yapılır ve kayıt tarih ve sayısı dilekçenin üzerine yazılır. Dâva bu kaydın yapıldığı tarihte açılmış sayılır.

Dâvacılara, kayıt tarih ve sayısını gösteren imzalı ve mühürlü, pulsuz bir alındı kâğıdı verilir.

64 ncü maddede yazılı yerlere verilen dilekçeler, en geç üç gün içinde Danıştay Başkanlığına taahhütlü olarak gönderilir. Bu yerlerde harc pulları bulunmadığı takdirde bunlara karşılık alınan paraların miktarı ve alındı kâğıdının tarih ve sayısı dilekçelere yazılır.

MADDE 67. — Millet Meclisi metninin 67 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Görevli olmayan yerlere başvurma

MADDE 68. — Danıştayın görevine giren uyuşmazlıklarda, 31 nci maddede yazılı idari yargı mercilerine veya adli yargı mercilerine açılan dâvaların görev noktasından reddi halinde, bu husustaki kararların ve bunlara karşı kanun yolları varsa, süresi içinde olmak şartıyla, bu yollara başvurulması üzerine, verilen kararların tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde Danıştaya dâva açılabilir. Bu mercilere başvurma tarihi, Danıştaya müracaat tarihi olarak kabul edilir.

31 nci maddede yazılı idari yargı mercileri tarafından uyuşmazlığın esası hakkında karar verildiği ve bu karara karşı süresi içinde Danıştaya dâva açıldığı takdirde bu mercilerin kararı bozulur ve başka ret sebebi yoksa dâvanın esası hakkında kesin karar verilir.

İdare makamlarının sükûtu

MADDE 69. — İlgililer, haklarında idari dâvaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler. Bu halde yetkili makamlar en çok üç ay içinde bir karar verirler.

Bu süre içinde cevap verilmez ise istek reddedilmiş sayılır ve ilgililer, üç ayın bittiği tarihten itibaren doksan gün içinde Danıştaya dâva açabilirler. Dâva açılmıyan haller ile dâvanın doksan günlük süre geçtikten sonra açılması sebebiyle dilekçenin reddi halinde, üç aylık sürenin bitmesinden sonra cevap verilirse, bunun tebliğinden itibaren dâva açma süresi yeniden işlemeğe başlar.

Üst makamlara başvurma

MADDE 70. — İlgililer tarafından, idari dâva açılmadan önce idari bir işlemin kaldırılması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması üst makamdan ve üst makam yoksa işlemi yapmış olan makamdan idari dâva açmak için belli olan süre içinde istenebilir. Bu müracaat, işlemeye başlamış olan idari dâva süresini durdurur.

Üç ay içinde bir cevap verilmez ise istek reddedilmiş sayılır.

İsteğin reddi üzerine dâva açma süresi işlemeye başlar ve müracaat tarihine kadar geçmiş olan süre de hesaba katılır.

Temyiz yolu ile Danıştaya açılacak dâvalarda bu madde hükmü uygulanmaz.

İptal ve tam yargı dâvaları

MADDE 71. — İlgililer, haklarını da ihlâl eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştayda iptal ve tam yargı dâvalarını birlikte açabilecekleri gibi, ilk önce iptal dâvası açarak bu dâva üzerine işlemin iptali halinde bu husustaki kararın tebliği tarihinden itibaren doksan gün içinde tam yargı dâvası açabilirler. Bu halde de ilgililerin yukarıki madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır.

Doğrudan doğruya tam yargı dâvası açılması

MADDE 72. — İdari eylemlerden hakları ihlâl edilmiş olanların, idari dâva açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde, ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri lâzımdır. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde bu konudaki işlemin tebliği tarihinden ve üç ay içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren doksan gün içinde dâva açabilirler.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 68. — Millet Meclisi metninin 68 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 69. — Millet Meclisi metninin 69 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 70. — Millet Meclisi metninin 70 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 71. — Millet Meclisi metninin 71 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 72. — Millet Meclisi metninin 72 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Temyiz hakkının düşmesi

MADDE 73. — Danıştaya temyiz yolu ile başvurma için belli olan sürenin geçmesi ile temyiz hakkı düşer.

Ancak, taraflardan biri, süresi içinde temyiz yoluna başvurduğu takdirde diğer taraf, cevap verme süresi içinde temyiz dâvası açabilir.

Dilekçeler üzerinde ilk inceleme

MADDE 74. — Kaydı yapılan dilekçeler, Genel Kâtipliğe verilir. Genel Kâtibin denetimi altında olmak üzere, Birinci Başkanın, altı aylık süre için, münavebe ile seçeceği yardımcılardan kurulu bir büro tarafından bu dilekçeler incelenerek Genel Kâtiplikçe görevli dairelere veya Dâva Daireleri Kuruluna havale olunur.

Dairelere veya Dâva Daireleri Kuruluna gelen dilekçeler, daire başkanının veya Birinci Başkanın görevlendirecekleri yardımcılar tarafından;

1. Görev;
2. İdari veya yargı mercii tecavüzü;
3. Ehliyet;
4. Husumet;
5. 63 ncü ve 65 nci maddelere uygun olup olmadıkları;
6. Süre aşımı;

noktalarından, sırası ile incelenir.

Dilekçeler bu noktalardan kanuna aykırı görülürse, bunları inceliyen yardımcılar tarafından görevli daire veya kurula, durum bir raporla bildirilir.

Yardımcılar bu noktalardan kanuna aykırılık görmezler veya daire yahut kurul tarafından kanunsuzluk vârit görülmezse tebligat işlemi yapılır.

İlk inceleme üzerine verilecek karar

MADDE 75. — Daire veya kurul tarafından, yukarıki maddede yazılı noktalardan kanunsuzluk bulunduğu görülürse :

A) 1, 3 ve 6 numaralı bentlerde yazılı hallerde, dâvanın reddine;

B) 4 ve 5 numaralı bendlerde yazılı hallerde, otuz gün içinde doğru hasım aleyhine dâva açılmak veya 63 ncü ve 65 nci maddelere uygun şekilde yeniden düzenlenmek yahut noksanları tamamlanmak veyahut 3 numaralı bendde yazılı hallerde, ehliyetli şahsın avukat olmıyan vekili tarafından dâvanın açılması takdirinde, otuz gün içinde bizzat veya bir avukat vasıtasıyla dâva açılmak üzere dilekçelerin reddine;

C) 2 numaralı bendde yazılı halde dilekçelerin görevli mercie tevdiine;
karar verilir.

Dilekçelerin görevli mercie tevdi halinde, Danıştaya başvurma tarihi, merciine başvurma tarihi olarak kabul edilir.

Dilekçelerin 63 ncü maddeye uygun olmamaları dolayısıyla reddi halinde, yeni dilekçeler için ayrıca harc alınmaz.

Tebligat ve cevap verme

MADDE 76. — Dâva dilekçelerinin ve eklerinin birer örneği dâva edilen tarafa ve bu tarafın vereceği savunma dâvacıya tebliğ olunur.

Dâvacının ikinci dilekçesi dâva edilen tarafa ve bu tarafın vereceği ikinci savunma da dâvacıya tebliğ edilir. Buna karşı dâvacı cevap veremez. Ancak bu savunmada dâvacının cevap-

Gececi Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 73. — Millet Meclisi metninin 73 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 74. — Millet Meclisi metninin 74 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 75. — Millet Meclisi metninin 75 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 76. — Millet Meclisi metninin 76 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

landırılmasını gerektiren hususlar bulunduğu, işin görüşülmesi sırasında anlaşılırsa, dâvacıya bunun için bir mühlet verilir.

Taraflar, yapılacak tebliğlere karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde cevap vermeye mecburdurlar. Bu süre, ancak haklı sebeplerin bulunması halinde, taraflardan birinin isteği üzerine, görevli daire veya Kurul kararı ile altmış günü geçmemek ve bir defaya mahsus olmak üzere uzatılabilir. Sürenin geçmesinden sonra yapılan uzatma talepleri kabul edilmez.

Taraflar sürenin geçmesinden sonra verecekleri savunmalara veya ikinci dilekçelere dayanarak hak iddia edemezler.

Temyiz dâvalarında, dilekçe diğer tarafa ve bunun vereceği savunma dâvacıya tebliğ edilir. Dâvacı buna karşı cevap veremez. Ancak, işin görüşülmesi sırasında görevli daire veya Kurul lüzum görürse tarafların birer defa daha cevap vermelerine karar verebilir.

Dâva dosyalarının Başkanunsözcülüğüne verilmesi

MADDE 77. — Dilekçeler ve savunmalar alındıktan veya cevap süreleri geçtikten sonra, dâva dosyaları Başkanunsözcülüğüne verilir. Kanunsözcülerinin düşünceleri alındıktan sonra dosyalar görevli daireye veya Dâva Daireleri Kuruluna gönderilir.

Duruşma

MADDE 78. — Dâva daireleri ile Dâva Daireleri Kurulunda inceleme evrak üzerinde yapılır. İptal dâvalarında ve miktarı beşbin lirayı aşan vergi, resim, harc, para cezası, gecikme zamları ve tam yargı dâvalarında, taraflardan birinin isteği üzerine duruşma yapılır.

Dâva daireleri ile Dâva Daireleri Kurulu yukarıki kayıtlarla bağlı olmaksızın duruşma yapılmasına kendiliğinden de karar verebilirler.

Davetiyeler duruşma gününden en az bir ay önce taraflara gönderilir.

Duruşmalara ilişkin esaslar

MADDE 79. — Duruşmalar açık olarak yapılır.

Genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde, görevli daire veya kurul kararı ile, duruşmanın bir kısmı veya tamamı gizli olarak yapılır.

Duruşmada, ancak tarafların dilekçe ve savunmalarında ileri sürdükleri sebep ve deliller tartışılır.

Duruşmalarda taraflara ikişer defa söz verilir. Taraflardan yalnız biri gelirse onun açıklamaları dinlenir; hiçbiri gelmezse duruşma açılmaz, inceleme evrak üzerinde yapılır.

Duruşmalarda kanunsözcüsünün bulunması şarttır. Taraflar dinlendikten sonra kanunsözcüsü düşüncesini bildirir ve duruşmaya son verilir.

Duruşmaları başkan yönetir ve disiplini sağlar.

Duruşmalı işlerde kanunsözcülerinin istekleri

MADDE 80. — Duruşmalı işlerde, kanunsözcüleri, keşif, bilirkişi incelemesi veya delil tesbiti yapılmasını yahut işlem dosyasının getirilmesini istedikleri takdirde, bu istekleri görevli daire veya kurul tarafından kabul edilmezse, işin esası hakkında ayrıca yazılı olarak düşünce bildirirler.

Duruşmalı işlerde karar verilmesi

MADDE 81. — Duruşmanın yapılmasından itibaren onbeş gün içinde karar verilmesi lâzımdır. Ara kararı verilen hallerde de bu kararın yerine getirilmesi üzerine dosyalar öncelikle incelenir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 77. — Millet Meclisi metninin 77 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 78. — Millet Meclisi metninin 78 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 79. — Millet Meclisi metninin 79 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 80. — Millet Meclisi metninin 80 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 81. — Millet Meclisi metninin 81 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Dosya dışında inceleme

MADDE 82. — Dâva daireleri veya Dâva Daireleri Kurulu, bakmakta oldukları dâvalara ait her çeşit incelemeleri kendiliklerinden yapabilecekleri gibi, tâyin ederekleri süre içinde, lüzum gördükleri evrakın gönderilmesini ve her türlü bilgilerin verilmesini taraflardan ve ilgili diğer yerlerden isteyebilirler. Bu husustaki kararların, ilgililerce, süresi içinde yerine getirilmesi mecburidir.

Taraflardan biri ara kararının icaplarını yerine getirmediği takdirde bunun verilecek karar üzerindeki etkisi görevli daire veya kurulca önceden takdir edilir, ara kararında bu husus ayrıca belirtilir.

Ancak, istenen bilgi ve belgeler Türkiye Cumhuriyetinin güvenliğine ve yüksek menfaatlerine veya Türkiye Cumhuriyetinin güvenliği ve yüksek menfaatleri ile birlikte yabancı devletlere de ilişkin ise, ilgili makam, gerekçesini bildirmek suretiyle, söz konusu, bilgi ve belgeleri vermiyebilir.

Sonradan ibraz olunan evrak ve belgeler

MADDE 83. — Dilekçeler ve savunmalarla birlikte verilmeyen müsbit evrak ve belgeler, bunların vaktinde ibraz edilmelerine imkân bulunmadığına daire veya kurulca kanaat getirilirse, kabul ve diğer tarafa tebliğ edilir. Bu evrak ve belgeler duruşmada ibraz edilir ve diğer taraf, cevabını hemen verebileceğini beyan eder veya cevap vermeye lüzum görmezse, ayrıca tebliğ yapılmaz.

Dosyaların incelenmesi

MADDE 84. — Dâva daireleri ile Dâva Daireleri Kurulunda, raportörün açıklamaları dinlendikten ve kanunsözcüsünün yazılı düşüncesi okunduktan sonra işin görüşülmesine geçilir. Konuların aydınlandığına daire veya kurul karar verince, meseleler sırası ile oya konulur ve karara bağlanır.

Göreve ve yargılama usullerine ilişkin meselelerde azlıkta kalanlar işin esası hakkında oylarını kullanırlar. Azlıkta kalanlar ve muhalefet sebepleri, kararların altına yazılır.

Temyiz dâvalarının incelenmesi

MADDE 85. — Dâva daireleri ve Dâva Daireleri Kurulu, temyiz yolu ile inceledikleri kararları bozdukları takdirde, işbu bozma kararı dairesinde kararı bozulan idari yargı mercii tarafından incelenir. Ancak, dâva daireleri ve Dâva Daireleri Kurulu, dâva evrakının ve lüzumu halinde getirilecek dosyanın incelenmesinden maddi vâkıalar hakkında edinilen bilgi yeter görülürse veya uyumsuzluk sadece hukukî noktalara ilişkin ise, kararı bozmakla beraber işin esası hakkında da karar verirler.

Kararları bozulan idari yargı mercilerinin ısrar hakları yoktur.

Temyiz yolu ile incelenen işlerde bozma sebepleri

MADDE 86. — Temyiz yolu ile incelenen işlerde bozma sebepleri şunlardır :

- A) Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması,
- B) Mevzuat hükümlerine aykırı karar verilmesi,
- C) Usul hüküm ve kurallarına uyulmamış olması.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Dosya dışında inceleme

MADDE 82. — Dâva daireleri veya Dâva Daireleri Kurulu, bakmakta oldukları dâvalara ait her çeşit incelemeleri kendiliklerinden yapabilecekleri gibi, tâyin edecekleri süre içinde, lüzum gördükleri evrakın gönderilmesini ve her türlü bilgilerin verilmesini taraflardan ve ilgili diğer yerlerden isteyebilirler. Bu husustaki kararların, ilgililerce, süresi içinde yerine getirilmesi mecburidir. Haklı sebeplerin bulunması halinde bu süre, bir defaya mahsus olmak üzere uzatılabilir.

Taraflardan biri ara kararının icaplarını yerine getirmediği takdirde bunun verilecek karar üzerindeki etkisi görevli daire veya kurulca önceden takdir edilir, ara kararında bu husus ayrıca belirtilir.

Ancak, istenen bilgi ve belgeler Türkiye Cumhuriyetinin güvenliğine ve yüksek menfaatlerine veya Türkiye Cumhuriyetinin güvenliği ve yüksek menfaatleri ile birlikte yabancı devletlere de ilişkin ise, ilgili makam, gerekçesini bildirmek suretiyle, söz konusu, bilgi ve belgeleri vermiyebilir.

MADDE 83. — Millet Meclisi metninin 83 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 84. — Millet Meclisi metninin 84 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Temyiz dâvalarının incelenmesi

MADDE 85. — Dâva daireleri ve Dâva Daireleri Kurulu, temyiz yolu ile inceledikleri kararları bozdukları takdirde, iş bozma kararı dairesinde karar bozulan idari yargı mercii tarafından incelenir. Ancak, dâva daireleri ve Dâva Daireleri Kurulu, dâva evrakının ve lüzumu halinde getirilecek dosyanın incelenmesinden maddi vâkıalar hakkında edinilen bilgi yeter görülürse veya uyumsuzluk sadece hukukî noktalara ilişkin ise, kararı bozmakla beraber işin esası hakkında da karar verirler.

Kararları bozulan idari yargı mercilerinin ısrar hakları yoktur.

MADDE 86. -- Millet Meclisi metninin 86 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Tutanaklar

MADDE 87. — Dâva dairelerinde ve Dâva Daireleri Kurulunda, her dâva dosyası için görüşmelere katılan başkan ve üyeler ile düşünce veren kanunsözcüsünün, raportörün ve tarafların ad ve soyadlarını, incelenen dosya numarasını, kısaca dâva konusunu ve verilen kararın neticesini, çoğunlukta ve azlıkta bulunanları gösteren bir tutanak düzenlenir. Bu tutanaklar görüşmelere katılanlar tarafından aynı toplantıda imzalanır ve dosyalarında saklanır.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun tatbik edileceği haller

MADDE 88. — Bu kanunda hüküm bulunmayan hususlarda; hâkimin dâvaya bakmaktan memnuiyeti ve reddi, ehliyet, üçüncü şahsın dâvaya müdahalesi, tarafların vekilleri, feragat ve kabul, teminat, mukabil dâva, bilirkişi, keşif, delillerin tesbiti, adli müzaheret hallerinde ve duruşmanın icrası sırasında tarafların sükûnu ve inzıbatı bozacak hareketlerine karşı yapılacak işlemlerde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun umumi hükümleri uygulanır.

Danıştay meslek mensuplarının çekinmesi ve reddi

MADDE 89. — Dâvaya bakmakta olan dâva dairesi başkan ve üyelerinin reddi istenirse, bunlar hariç tutulmak suretiyle, o daire kurulu 20 nci maddé mucibince tamamlanarak, bu husus incelenir ve ret isteği yerinde görülürse işin esası hakkında karar verilir.

Reddedilenler ikiden fazla ise, bu husu Dâva Daireleri Kurulunda incelenir. Kurulca ret isteği kabul olunduğu takdirde dâvanın esası hakkında da karar verilir.

Başkan ve üyelerden ikiden fazlası dâvaya bakmaktan çekinirlerse, Dâva Daireleri Kurulunda işin esası tetkik edilerek karara bağlanır.

Dâva Daireleri Kurulu Başkanının veya üyelerinden bir kısmının çekinmesi veya reddi halinde noksan, 23 ncü maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre tamamlanır.

Kanun sözcüleri ve yardımcıları da sebeplerini bildirerek çekinebilecekleri gibi kendileri taraf-larca reddedilebilirler.

Çekinme veya ret sebepleri dâvaya bakmaya görevli daire veya kurul tarafından incelenerek karara bağlanır.

Delillerin tesbiti

MADDE 90. — Taraflar, Danıştaya idari dâva açtıktan sonra bu dâvalara ilişkin delillerin tesbitini ancak Danıştaydan isteyebilirler.

Görevli daire veya kurul, isteği uygun gördüğü takdirde üyelerden birini bu işle görevlendirebileceği gibi, tesbitin mahallî adli veya idari yargı mercilerine yaptırılmasına da karar verebilir.

Delillerin tesbiti istekleri, ivedilikle karara bağlanır.

Kararlarda bulunacak hususlar

MADDE 91. — Kararlarda, sırasıyla, aşağıdaki hususlar bulunur :

A) Tarafların ve varsa vekillerinin veya temsilcilerinin ad ve soyadları yahut unvanları ve adresleri;

B) Dâvacının ileri sürdüğü maddi vâkıaların dayandığı hukukî sebeplerin özeti ve isteğinin sonucu ile dâvalının savunmasının özeti;

C) Raportörün ve kanunsözcüsünün ad ve soyadları ve üye olmıyan raportör ile kanunsözcüsünün düşünceleri;

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 87. — Millet Meclisi metninin 87 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 88. — Millet Meclisi metninin 88 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Davıştay meslek mensuplarının çekinmesi ve reddi

MADDE 89. — Dâvaya bakmakta olan dâva dairesi başkan ve üyelerinin reddi istenirse, bunlar hariç tutulmak suretiyle, o daire kurulu 20 nci madde mucibince tamamlanarak, bu husus incelenir ve ret isteği yerinde görülürse işin esası hakkında karar verilir.

Reddedilenler ikiden fazla ise, bu husus Dâva Daireleri Kurulunda incelenir. Kurulca ret isteği kabul olunduğu takdirde dâvanın esası hakkında da karar verilir.

Başkan ve üyelerden ikiden fazlası dâvaya bakmaktan çekinirlerse, Dâva Daireleri Kurulunda işin esası tetkik edilerek karara bağlanır.

Dâva Daireleri Kurulu Başkanının veya üyelerinden bir kısmının çekinmesi veya reddi halinde noksan, 23 ncü maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre tamamlanır.

Kanun sözcüleri ve yardımcıları da sebeplerini bildirerek çekinebilecekleri gibi kendileri taraflarca da reddedilebilirler. Bunların çekinme veya ret sebepleri dâvaya bakmaya görevli daire veya kurul tarafından incelenerek karara bağlanır.

MADDE 90. — Millet Meclisi metninin 90 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 91. — Millet Meclisi metninin 91 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

- D) Duruşmalı dâvalarda duruşma yapılıp yapılmadığı ve yapılmış ise hazır bulunan taraflar ve vekil veya temsilcilerinin ad ve soyadları;
- E) Kararın dayandığı kanuni ve hukukî sebepler ile gerekçesi ve hüküm;
- F) Muhakeme masrafları ile vekâlet ücretinin hangi tarafa yükletildiği;
- G) Kararın tarihi ve oybirliği ile mi, oy çokluğu ile mi verildiği;
- H) Kararı veren daire veya Kurul Başkan ve üyelerinin ad ve soyadları ve imzaları ve varsa ayrışik oyları.

İlâmlar

MADDE 92. — Taraflara tebliğ olunacak ilâmlar, resmî mühür ile mühürlenir ve daire veya kurul başkanı veya memur edeceği üye veya başyardımcı tarafından imzalanır. Bu ilâmlarda muhalefet şerhleri de yazılır.

İlâmların asılları dosyalarında ve tasdikli örnekleri dairelerinde veya Dâva Daireleri Kurulunda saklanır.

Tarafların kişilik ve niteliğinde değişiklik

MADDE 93. — Dâva esnasında ölüm veya başka her hangi bir sebeple tarafların kişilik veya niteliğinde değişiklik olursa, dâvayı takip hakkı kendisine geçenin başvurmasına kadar ve gerçek kişilerden olan tarafın ölümü halinde, idare mirasçılar aleyhine takibi yenileyinceye kadar dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verilir. Yalnız öleni ilgilendiren dâvalara ait dilekçeler iptal olunur.

Dâvacının gösterdiği ardese tebligat yapılamaması halinde, yeni adresini bildirinceye kadar dâva dosyası işlemden kaldırılır.

İşlemden kaldırılan dosyalara ait dâvalarda yürütmenin durdurulmasına karar verilmiş ise bu kararlar kendiliğinden hükümsüz kalır.

Dosyaların işlemden kaldırılmasına ait ilâmlar diğer tarafa tebliğ edilir.

Yürütmenin durdurulması

MADDE 94. — Danıştayda idari dâva açılması ve kanun yollarına başvurulması itiraz olunan idari işlemlerin veya yargı kararının yürütülmesini durdurmaz.

Şu kadar ki, dâva daireleri ile Dâva Daireleri Kurulu, taraflardan birinin isteği halinde, teminat karşılığında yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler. Ancak halin icabına göre, iptal dâvalarında yetkili daire veya kurul teminat aramıyabilir.

İdare ile adli müzaharetten faydalanan kimselerden teminat alınmaz.

Taraflar arasında teminata ilişkin olarak çıkan anlaşmazlıklar, yürütme hakkında karar veren daire veya kurulca çözümlenir.

Danıştay kararlarının sonuçları

MADDE 95. — Dâva daireleri ile Dâva Daireleri Kurulu kararları kesin olup muhkem kaziyenin bütün hukukî sonuçlarını hâsil eder. Bu kararlar aleyhine, ancak bu kanunda yazılı kanun yollarına başvurulabilir.

İdare, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 132 nci maddesi gereğince, Danıştay ilâmlarının icaplarına göre işlem veya eylem tesis etmeye mecburdur.

İdari dâvalar hakkında Danıştaydan çıkan ilâmlar genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.

Danıştay ilâmlarını icaplarına göre, eylem veya işlem tesis etmiyen idare aleyhine, Danıştayda maddi ve mânevi tazminat dâvası açılabilir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 92. — Millet Meclisi metninin 92 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 93. — Millet Meclisi metninin 93 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 94. — Millet Meclisi metninin 94 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 95. — Millet Meclisi metninin 95 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Kanun yolları

1. *Muhakemenin iadesi*

MADDE 96. — Dâva daireleri ile Dâva Daireleri Kurulundan verilen kararlar hakkında, aşağıda yazılı sebepler dolayısıyla muhakemenin iadesi istenebilir :

A) Zorlayıcı sebepler dolayısıyla veya lehine karar verilen tarafın eyleminden doğan bir sebeple elde edilemeyen bir belgenin, kararın verilmesinden sonra ele geçirilmiş olması;

B) Karara esas olarak alınan belgenin sahteliğine hükmedilmiş veya sahte olduğu, mahkeme veya resmî bir makam huzurunda ikrar olunmuş veya sahtelik hakkındaki hüküm karardan evvel verilmiş olup da, muhakemenin iadesini isteyen kimsenin, karar zamanında bundan haberi bulunmamış olması;

C) Karara esas olarak alınan bir ilâm hükmünün muhkem kazıye halini alan bir kararla bozularak ortadan kalkması,

D) Bilirkişinin kasıtlı gerçeğe aykırı beyan ve ihbarda bulunduğu, hükümle tahakkuk etmesi;

E) Lehine karar verilen tarafın, karara etkisi olan bir hile kullanmış olması;

F) Vekil veya kanuni temsilci olmıyan kimseler huzuru ile dâvanın görülüp karara bağlanmış bulunması;

G) Çekinmeye mecbur olan başkan veya üyenin katılması ile karar verilmiş olması;

H) Tarafları ve sebebi aynı olan bir dâva hakkında verilen karara aykırı yeni bir karar verilmesine sebeb olabilecek bir madde yokken, aynı daire veya kurul yahut başka bir daire veya kurul tarafından evvelki ilâmın hükmüne aykırı bir karar verilmiş bulunması.

Muhakemenin iadesinde süre

MADDE 97. — Muhakemenin iadesinde Hukuk Usulî Muhakemeleri Kanununun, süreye ait hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

2. *Kararın düzeltilmesi*

MADDE 98. — Dâva daireleri ile Dâva Daireleri Kurulundan verilen kararlar hakkında, bir defaya mahsus olmak üzere, ilâmın tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde, aşağıda yazılı sebepler dolayısıyla kararın düzeltilmesi istenebilir :

A) Kararın esasına etkisi olan iddia ve itirazların, kararda karşılanmamış olması;

B) Bir ilâmda birbirine aykırı hükümler bulunması;

C) Kararın usul ve kanuna aykırı bulunması;

D) Temyiz yolu ile görülen işlerde, görevli daire veya kurula ibraz olunan evrakta sahtelik veya sania vukubulmuş olması.

Dâva daireleri ile Dâva Daireleri Kurulu, kararın düzeltilmesi dilekçesinde ileri sürülen sebeplerle bağlıdır.

Kanun yollarına ilişkin özel hükümler

MADDE 99. — Muhakemenin iadesi ve kararın düzeltilmesi istekleri dilekçe ile yapılır. Bu istekler esas kararı vermiş olan dâva dairelerinde veya Dâva Daireleri Kurulunca karara bağlanır.

İsteğin ilişkin olduğu konu, diğer bir dâva dairesinin görevine girmiş ise, karar bu dairece verilir. 44 ncü maddenin (F) bendi hükmü, muhakemenin iadesinde ve kararın düzeltilmesinde de uygulanır.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 96. — Millet Meclisi metninin 96 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 97. — Millet Meclisi metninin 97 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 98. — Millet Meclisi metninin 98 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 99. — Millet Meclisi metninin 99 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Karşı tarafın savunması ve kanunsözcüsünün düşüncesi alındıktan sonra istekler incelenir ve kanunda yazılı sebepler varsa dâvaya yeniden bakılarak karar verilir.

Muhakemenin iadesi ve kararın düzeltilmesi istekleri; kanunda yazılı sebeplere dayanmıyor ise isteğin reddine karar verilir ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bu husustaki hükümlerine göre para cezasına da hükümlenir.

Muhakemenin iadesi ve kararın düzeltilmesi isteklerinde duruşma yapılması, görevli daire veya kurulun kararına bağlıdır.

Kanun yollarında yargılama usulü

MADDE 100. — Bu bölümün 96, 97, 98 ve 99 ncu maddeleri dışında kalan hükümleri de, muhakemenin iadesinde ve kararın düzeltilmesinde uygulanır.

Tavzih

MADDE 101. — Dâva daireleri veya Dâva Daireleri Kurulundan verilen kararlar müphem ise yahut birbirine aykırı hüküm fıkralarını taşıyorsa, taraflardan her biri kararın tavzihini veya aykırılığın kaldırılmasını isteyebilir.

Tavzih dilekçeleri karşı taraf sayısından bir nüsha fazlası ile verilir.

Kararı vermiş olan dâva dairesi veya kurul, işi inceler ve lüzum görürse dilekçenin bir nüshasını, tâyin edeceği süre içinde cevap vermek üzere, diğer tarafa tebliğ eder. Cevap iki nüsha olarak verilir. Bunlardan birisi, tavzih veya aykırılığın kaldırılmasını isteyen tarafa gönderilir.

Görevli daire veya kurulun bu husustaki kararı, taraflara tebliğ olunur.

Tavzih veya aykırılığın kaldırılması, kararın yerine getirilmesine kadar istenebilir.

Yanlışlıkların düzeltilmesi

MADDE 102. — İki tarafın adı ve soyadı ile sıfatı ve iddiaları sonucuna ilişkin yanlışlıklar ile hüküm fıkrasındaki hesap yanlışlıklarının düzeltilmesi de istenebilir.

Yukarıki maddenin son fıkrası dışında kalan hükümleri, bu istekler hakkında da uygulanır.

Yanlışlıkların düzeltilmesine karar verilirse keyfiyet ilâmın altına yazılır.

Mahkeme masrafları

MADDE 103. — Taraflardan birinin isteği üzerine, Danıştayda açtığı dâva dolayısıyla ödediği harc, kaydiye ve posta ücretleri ile bilirkişi incelemeleri, delil tesbiti ve keşif için yaptığı harcamalar ve avukat marifetiyle takibolunan dâvalarda, tarifesine göre avukatlık ücreti haksız çıkan tarafa ve dâvanın kısmen kabulü ve kısmen reddi halinde bu masraflar orantılı olarak taraflara, yükletilir. Dâvadan feragat eden veya dâvayı kabul eden taraf, muhakeme masrafları ve avukatlık ücreti bakımından haksız çıkmış sayılır.

Yol masrafları ve yevmiyeler

MADDE 104. — Danıştay meslek mensuplarından keşif, bilirkişi incelemesi veya delillerin tesbiti için görevlendirilenlere, hakikî yol masrafları ve Harcırah Kanunu ile belirli yevmiyeleri verilir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 100. — Millet Meclisi metninin 100 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 101. — Millet Meclisi metninin 101 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 102. — Millet Meclisi metninin 102 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 103. — Millet Meclisi metninin 103 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 104. — Millet Meclisi metninin 104 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

ALTINCI BÖLÜM

Danıştay mensuplarının ödevleri, hakları ve meslekte ilerlemeleri

A) Ödevler

Birinci Başkanın ödevleri

MADDE 105. — Birinci Başkan, Danıştayın genel işleyişinden sorumludur. Bütün kuruluşun düzenli çalışmasına bakar.

Gerekirse, ilgili daire başkanları veya Başkanlar Kurulu ile de istişare ederek, lüzumlu idari tedbirleri alır.

Birinci Başkan, Danıştay Genel Kurulu ile Dâva Daireleri Kuruluna, İçtihatları Birleştirme Kuruluna ve Başkanlar Kuruluna başkanlık eder.

Daire başkanlarının ödevleri

MADDE 106. — Daire başkanları, dairelerinde görevli bulunanların görevlerine devamlarını, düzenle çalışmalarını, daire işlerinin verimli bir şekilde yürütülmesini ve yardımcıları ile diğer memurların yetişmelerini sağlarlar, görüşmeleri idare ederler, dâhil buldukları kurulların toplantılarına katılarak düşünce ve kanaatlerini bildirirler ve oylarını verirler.

Daire başkanları her takvim yılı sonunda, dairelerindeki işlerin durumu, bunların yürütülmesinde aksaklık varsa sebepleri hakkında Birinci Başkanlığa bir rapor verirler ve alınmasını lüzumlu gördükleri tedbirleri bildirirler.

Üyelerin ödevleri

MADDE 107. — Üyeler, buldukları dairelerde başkanlar ve dâhil buldukları kurullarda kurul başkanları tarafından kendilerine verilen dosyaları geciktirmeden inceliyerek görevli daire veya kurullara gerekli izahatı verirler, kararları yazarlar, dairelerinin ve üyesi buldukları kurulların toplantılarına katılırlar, düşünce ve kanaatlerini bildirirler, oylarını verirler ve daire ile ilgili olmak üzere tevdi edilen diğer işleri görürler.

Genel Kâtipin ödevleri

MADDE 108. — Genel Kâtip bu kanunun görevli kıldığı işler ile Birinci Başkanın vereceği idare ve yazı işlerini yürütür.

Müdürlükler ile doğrudan doğruya Birinci Başkana, daire başkanlarına ve Başkanunsözcüsüne bağlı olmıyan diğer servisler, Genel Kâtipin yönetim ve denetimi altında bulunur.

Genel Kâtip, dâva daireleri ile Dâva Daireleri Kuruluna ve İçtihatları Birleştirme Kuruluna katılamaz.

Başkanunsözcüsünün ödevleri

MADDE 109. — Başkanun sözcüsü, dâva dosyalarını uygun göreceği görev ayırımına göre kanun sözcülerine havale eder, düşüncelerinin vaktinde bildirilmesini ve kanunsözcüleri ile başkanun sözcülüğünde görevli diğer memurların devamlarını ve intizamla çalışmalarını sağlar, gelen dosyaların kaydı ve saklanması ile işi bitenlerin ilgili yerlere geciktirilmeden gönderilmesi için gerekli tedbirleri alır.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 105. — Millet Meclisi metninin 105 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 106. — Millet Meclisi metninin 106 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 107. — Millet Meclisi metninin 107 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 108. — Millet Meclisi metninin 108 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 109. — Millet Meclisi metninin 109 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Başkanunsözcüsü, incelediği dâva dosyaları hakkında düşüncelerini bildirir ve kanunlarla kendisine verilen diğer ödevleri de yapar.

Her takvim yılı sonunda Başkanun sözcüsü, işlerin durumu ve bunların yürütülmesinde aksaklık varsa sebepleri hakkında Birinci Başkanlığa bir rapor verir ve alınmasını lüzumlu gördüğü idari tedbirleri bildirir.

Başkanunsözcüsü, kanunsözcülerinden birini münavebe ile, idari işlerde kendisine yardım etmekle görevlendilebilir.

Kanunsözcülerinin ödevleri

MADDE 110. — Kanun sözcüleri, kendilerine havale olunan dâva dosyalarını vaktinde inceliyerek hukuk bakımından düşüncelerini en geç bir ay içinde yazılı olarak verirler. Bu süre geçirilirse durumu, sebepleri ile birlikte Başkanun sözcüsüne bildirirler, kanunsözcülüğü ile ilgili olmak üzere verilen diğer işleri görürler.

Kanunsözcüleri, ilgili yerlerden, Başkanlık vasıtasıyla her türlü bilgileri isteyebilecekleri gibi işlem dosyalarını da getirebilirler.

Düşüncelerin gerekçeli olması lâzımdır.

Kanunsözcüleri, düşüncelerinde tamamen serbesttirler. Ancak, çalışma düzeninin korunması ve iş veriminin artırılması için başkanunsözcüsünün alacağı tedbirlere uyarlar.

Başyardımcıların ödevleri

MADDE 111. — Başyardımcılar, dairelerindeki yardımcıların ve diğer memurların görevlerine devamlarını, yetişmelerini ve verimli bir şekilde çalışmalarını, idare, dosya, karar ve diğer yazı işleri ile tebligat işlerinin gecikmeden ve düzenli şekilde yürütülmesini sağlarlar, içtihatları takibederler ve Birinci Başkanın, daire başkanının vereceği diğer görevleri yerine getirirler.

Yardımcıların ödevleri

MADDE 112. — Yardımcılar, Birinci Başkanın, daire başkanının veya yetki verilmesi halinde başyardımcının, kendilerine havale ettikleri işleri vaktinde inceliyerek daire veya görevli kurula gerekli açıklamaları yaparlar, kendi düşünce ve kanaatlerini sözlü ve yazılı olarak bildirirler, karar müsveddelerini yazarlar, gerekli tutanakları düzenlerler ve Birinci Başkanın, daire başkanının ve başyardımcının verecekleri diğer görevleri yerine getirirler.

Yardımcılar, idare ve disiplin bakımından başyardımcıların alacakları tedbirlere de uyarlar.

Ödevlerin uygulanma şekli

MADDE 113. — Danıştay meslek mensuplarının, yukarıki maddelerde yazılı esas görevlerinin uygulanmasına ilişkin hükümler ile yedinci maddede yazılı müdürlükler, bürolar ve kalemlerin görevleri Danıştay Tüzüğünde gösterilir.

B) Haklar

Başkanlar ve üyeler ile Başkanunsözcüsünün aylıkları

MADDE 114. — Danıştay Birinci Başkanı, daire başkanları, üyeler ve Başkanunsözcüsü birinci derece memurluk kadrosunun aylığını alırlar.

Bu suretle alınan aylıklar, bunların emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere geçmelerinde kazanılmış hak sayılmaz. Bu gibilerin emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere geçmelerinde hizmet sürelerine göre kazandıkları derece aylıkları esastır.

MADDE 110. — Millet Meclisi metninin 110 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 111. — Millet Meclisi metninin 111 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 112. — Millet Meclisi metninin 112 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 113. — Millet Meclisi metninin 113 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Başkanlar ve üyeler ile Başkanunsözcüsünün aylıkları

MADDE 114. — Danıştay Birinci Başkanı, daire başkanları ve Başkanunsözcüsü birinci derece, üyeler ikinci derece memurluk kadrosunun aylığını alırlar.

Bu suretle alınan aylıklar, bunların emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere geçmelerinde kazanılmış hak sayılmaz. Bu gibilerin emekliliklerinde ve diğer memuriyetlere geçmelerinde hizmet sürelerine göre kazandıkları derece aylıkları esastır.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Kazanılmış haklara ait yükselme süresi

MADDE 115. — Danıştay Birinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerinin ve Başkanunsözcüsünün kazanılmış haklara ait yükselme süreleri iki yıldır. Bu sürenin bitiminde, kazanılmış hakları, kendiliğinden bir üst dereceye yükselir.

Ödenekler

MADDE 116. — Danıştay meslek mensuplarına, aylıklarından ayrı olarak, sınıf ve derecelerine göre bu kanun hükümleri dairesinde ödenek verilir.

Danıştay dışında görevlendirme

MADDE 117. — Danıştay kanun sözcüleri, başyardımcı ve yardımcıları (yedinci ve daha aşağı aylık derecelerindeki yardımcılar hariç) Başbakanın veya bakanların teklifi üzerine, kendilerinin kabulü ve iş durumunun müsaadesine göre, Birinci Başkanın muvafakatı ile, bakanlıkların yurt içi ve yurt dışı kuruluşlarında, Danıştaydaki mevkilerine ve ihtisaslarına uygun idari hizmetleri yürütmekle görevlendirilebilirler. Bu görevlendirme süresi iki yılı geçemez. Bu süre içinde izinli sayılırlar, Danıştay bütçesinden aylık ve ödenekleri verilir ve diğer özlük hakları saklı kalır.

Bu madde hükmü, Danıştayda, en az beş yıl çalışmış bulunanlara uygulanabilir. Sonraki görevlendirmelerde de bu süre gözetilir.

Danıştay dışında bu suretle görevlendirilenler hakkındaki her türlü disiplin ve ceza kovuşturmaları, bu kanunun yedinci ve sekizinci bölümleri hükümlerine göre yapılır.

Yabancı memleketlere gönderilme

MADDE 118. — Danıştay meslek mensupları, İdare Hukuku alanında bilimsel araştırmalar yapmak ve mesleki incelemelerde bulunmak için, aylık ve ödenekleri, hakiki yol masrafları ve gündelikleri verilmek ve iki yılı geçmemek şartı ile, idari yargı sisteminin uygulandığı yabancı memleketlere Başkanlar Kurulunun kararı üzerine, Birinci Başkan tarafından gönderilebilir.

Yukardaki fıkra hükmüne göre gönderilecek olanların seçilmeleri, o memleketlerdeki çalışmalarının kontrollü, yükselme, disiplin gibi görevleri ile ilgili bütün hususlarda tabi tutulacakları esaslar ile sorumlulukları tüzükle belirtilir.

Başka iş ve görev kabul etme

MADDE 119. — Danıştay meslek mensupları, ilmî araştırma ve yayınlarda bulunabilirler; davet edildikleri millî ve milletlerarası kongre, konferans ve ilmî toplantılara katılabilirler; bunun dışında ancak kanunlarla belirtilen görevleri yapabilirler.

Üyeliklerin tahsisi

MADDE 120. — Boşalan üyeliklerin en az yarısı, sekizinci maddenin (H) işaretli bendinde yazılı Danıştay mensuplarına tahsis olunur. Bunlar arasında gerekli nitelikleri haiz aday bulunmadığı takdirde dışarıdan aday gösterilir.

Seçimlerde bu madde hükmü göz önünde tutulur.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 115. — Millet Meclisi metninin 115 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 116. — Millet Meclisi metninin 116 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Danıştay dışında görevlendirme

MADDE 117. — Danıştay kanunsözcüleri, başyardımcı ve yardımcıları Başbakanın veya bakanların teklifi üzerine, kendilerinin kabulü ve iş durumunun müsaadesine göre, Birinci Başkanın muvafakati ile, bakanlıkların yurt içi ve yurt dışı kuruluşlarında, Danıştaydaki mevkilerine ve ihtisaslarına uygun idari hizmetleri yürütmekle görevlendirilebilirler. Bu görevlendirme süresi iki yılı geçemez. Bu süre içinde izinli sayılırlar, Danıştay bütçesinden aylık ve ödenekleri verilir ve diğer özlük hakları saklı kalır.

Bu madde hükmü, Danıştayda, en az beş yıl çalışmış bulunanlara uygulanabilir. Sonraki görevlendirmelerde de bu süre gözetilir.

MADDE 118. — Millet Meclisi metninin 118 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Başka iş ve görev kabul etme

MADDE 119. — Danıştay meslek mensupları, fakülteler ile yüksek okullarda ihtisaslarına giren branşlarda, esas görevlerini aksatmamak şartıyla, öğretim görevi kabul edebilirler. İlmî araştırma ve yayınlarda bulunabilirler; davet edittikleri millî ve milletlerarası kongre, konferans ve ilmî toplantılara katılabilirler; bunun dışında ancak kanunlarla belirtilen görevleri yapabilirler.

Üyeliklerin tahsisi

MADDE 120. — Üyeliklerin yarısı, sekizinci maddenin (H) işaretli bendinde yazılı Danıştay mensuplarına tahsis olunur. Bunlar arasında gerekli nitelikleri haiz aday bulunmadığı takdirde dışarıdan aday gösterilir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

İçerden yapılacak atanmalar

MADDE 121. — Boşalan kanunsözcülüklerine ve yardımcılıklara alt derecelerdeki kanunsözcüleri veya yardımcıları atanır.

Kanunsözcüleri ile Başyardımcı ve yardımcılarn teminatı

MADDE 122. — Bu kanunda yazılı haller ile kamu hizmetlerinden mahrumiyeti gerektiren hükümlülük halleri dışında; kanunsözcüleri ile başyardımcı ve yardımcılarn görevlerine son verilmmez; kendileri istemedikçe başka göreve atanamazlar ve yaş haddinden önce emekliye sevkolunamazlar.

Dairelerde görevli başyardımcı ve yardımcılarn sicilleri

MADDE 123. — Dairelerde görevli başyardımcı ve yardımcılarn sicilleri, her takvim yılı sonunda :

- A) Buldukları görevlerde, hizmetin gerektirdiği derecede başarı gösterip gösteremedikleri;
- B) Mevzuata vukullarına, genel bilgilerine ve görevlerinde gösterdikleri başarıya göre yükselmeye yeterli olup olmadıkları,
- C) Disipline riayetleri ve ahlâk bakımından durumları;

Yönünden görevli buldukları dairenin kurulu tarafından gizli oyla verilir. Kurul, yardımcılarn hakkında, başyardımcının mütalâasını dinler.

Kanaatler her bend için ayrı ayrı olmak üzere belirtilir. Disiplin ve ahlâk bakımından disiplin kovuşturmasını gerektirebilecek haller varsa veya disiplin kovuşturmasına başlanmış veya disiplin cezası verilmiş yahut hakkında ceza kovuşturmasına girişilmiş veya ceza verilmiş ise bunlar zikredilir. Her bende ait sicil müsspet veya menfi sayılması çoğunluğun bu yolda oy vermesine bağlıdır. Siciller çoğunluğun oyuna göre düzenlenir ve kurul tarafından imzalanır.

Kanunsözcüleri ile diğer yerlerde görevli başyardımcı ve yardımcılarn sicilleri

MADDE 124. — Yukarıki maddenin A, B, ve C bendlerinde yazılı konulara ilişkin siciller:

- A) Kanunsözcüleri hakkında, Birinci Başkan ile bir yıl içinde en çok düşünce verdikleri Dâva Dairesi Başkanından ve Başkanunsözcüsünden;
- B) Danıştay Genel Kurulu ile İdari Daireler Kurulu Başyardımcı ve yardımcılarn hakkında, Birinci Başkan ile en kıdemli iki İdari Daire Başkanından;
- C) Dâva Daireleri Kurulu Başyardımcı ve yardımcılarn hakkında, Birinci Başkan ile en kıdemli iki Dâva Dairesi Başkanından;

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 121. — Millet Meclisi metninin 121 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 122. — Millet Meclisi Metninin 122 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

C) Meslekte ilerleme

Yükselme süresi ve esasları

MADDE 123. — Kanunsözcüleri ile Başyardımcı ve yardımcılarının yükselme süresi iki yıldır.

Bu süreyi dolduranların, buldukları kadroda üst derece aylığı verilerek veya üst kadroya atanarak, yükselmelerine yeterlik esastır. Yeterlik, sicillerine göre belli olur.

Boşalan bir üst kadroya atanmaya aynı derecede yeterli olanlar birden fazla olduğu takdirde, sırasıyla; kıdem, disiplin cezası almamış bulunmak, meslekî inceleme ve yayınlarda bulunmuş olmak; bir yabancı dilden Devlet dil imtihanını kazanmış olmak, takdirname almış bulunmak, tercih sebepleri sayılır. Tercih sebepleri yoksa, yapılacak sınavda daha üstün başarı gösterenler yükseltilir.

MADDE 124. — Millet Meclisi metninin 123 ncü maddesi, 124 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir..

Kanunsözcüleri ile diğer yerlerde görevli başyardımcı ve yardımcılarının sicilleri

MADDE 125. — Yukarıki maddenin A, B, ve C bendlerinde yazılı konulara ilişkin siciller:

A) Kanunsözcüleri hakkında, Birinci Başkan ile bir yıl içinde en çok düşünce verdikleri Dâva Dairesi Başkanından ve Başkanunsözcüsünden;

B) Danıştay Genel Kurulu ile İdari daireler Kurulu Başyardımcı ve yardımcılarını hakkında, Birinci Başkan ile en kıdemli iki İdari Daire Başkanından;

C) Dâva Dairesi Kurulu Başyardımcı ve yardımcılarını hakkında , Birinci Başkan ile en kıdemli iki Dâva Dairesi Başkanından;

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

D) 165 nci maddede yazılı büroda görevlendirilen kanunsözcüleri ile Başyardımcı ve yardımcıları hakkında Birinci Başkan ile Genel Kâtip ve büro başkanından; teşekkül eden kurullar tarafından, gizli oyla verilir.

Bu kurulların verecekleri sicillere de, 123 ncü maddenin son fıkrası hükmü uygulanır.

Yükselme şartları

MADDE 125. — Kanun sözcüleri ile başyardımcı ve yardımcıların yükselbilmeleri, üst üste iki sicillerinin müsbet olmasına bağlıdır. Üç sicil devresinde iki müspet sicil alanlar da yükselbilir.

Sicil durumunun bildirilmesi

MADDE 126. — Görevlerinde başarı göstermedikleri veya yükselmeye yeterli olmadıkları yolunda sicil alanlara ve yeterli oldukları halde diğerlerinin tercihi sebebiyle yükseltilmeyenlere durum Birinci Başkan tarafından her yıl yazılı olarak bildirilir.

İstifa ve emekliliğe sevk

MADDE 127. — Buldukları görevde başarı gösteremedikleri yolunda üstüste üç sicil alanlara Yönetim ve Disiplin Kurulunun teklifi üzerine Birinci Başkan tarafından emekliliklerini istemeleri veya istifa etmeleri bildirilir. Bir ay içinde bu davete uymayanlar istifa etmiş sayılırlar.

Dâva açılması

MADDE 128. — 126 ncı ve 127 nci maddeler gereğince kendilerine yazılı bildirim yapılanlar bu bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde idari dâva açabilirler. Bu dâvalara Dâva Daireleri Kurulunda bakılır ve savunmaların alındığı veya cevap sürelerinin geçtiği tarihten itibaren üç ay içinde karara bağlanır.

Çalışmaya ara verme süreleri hesaba katılmaz.

İlgililer hakkında Sicil veya Yönetim ve Disiplin Kurulunda karar vermiş olanlar, bu dâvaların bakıldığı Kurul toplantılarına giremezler.

Tüzükte yer alacak hükümler

MADDE 129. — Kanunsözcüleri ile başyardımcı ve yardımcıların sicillerine ilişkin hükümlerin uygulanma şekli ve diğer memurların sicillerine ait hükümler Danıştay Tüzüğünde belirtilir.

İdare memurlarının ödevleri, hakları, yükselmeleri

MADDE 130. — Danıştay meslek mensupları dışında kalan memurların ödevleri, hakları ve yükselmeleri memurlarla ilgili kanunların hükümlerine tabidir.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

D) 166 ncı maddede yazılı büroda görevlendirilen kanunsözcüleri ile Başyardımcı ve yardımcıları hakkında Birinci Başkan ile Genel Kâtip ve büro başkanından; teşekkül eden kurullar tarafından, gizli oyla verilir.

Bu kurulların verecekleri sicillere de, 124 ncü maddenin son fıkrası hükmü uygulanır.

MADDE 126. — Millet Meclisi metninin 125 nci maddesi 126 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 127. — Millet Meclisi metninin 126 ncı maddesi 127 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 128. — Millet Meclisi metninin 127 nci maddesi 128 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Dâva açılması

MADDE 129. — 127 nci ve 128 nci maddeler gereğince kendilerine yazılı bildirim yapılanlar bu bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde idari dâva açabilirler. Bu dâvalara Dâva Daireleri Kurulunda bakılır ve savunmaların alındığı veya cevap sürelerinin geçtiği tarihten itibaren üç ay içinde karara bağlanır.

Çalışmaya ara verme süreleri hesaba katılmaz.

İlgililer hakkında Sicil veya Yönetim ve Disiplin Kurulunda karar vermiş olanlar, bu dâvaların bakıldığı Kurul toplantılarına giremezler.

MADDE 130. — Millet Meclisi metninin 129 ncu maddesi 130 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Meslek mensuplarının diğer hakları

MADDE 131. — Bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde; diğer kanunların Devlet memurlarına tanıdığı haklarla ilgili hükümler Danıştay meslek mensupları hakkında da uygulanır.

MADDE 132. — Millet Meclisi metninin 130 ncu maddesi 132 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

YEDİNCİ BÖLÜM

Disiplin kovuşturması

Başkanlar ve üyelerle Başkanunsözcüsü hakkında

MADDE 131. — Danıştay Birinci Başkanı ile daire başkanları, üyeler ve Başkanunsözcüsünün, yüksek hâkimlik vakar ve şerefi ile bağdaşmayan veya hizmetin aksamasını mucibolan hal ve hareketleri görülür veya öğrenilirse, haklarında bu kanun hükümleri uyarınca disiplin kovuşturması yapılır.

İşin Yüksek Disiplin Kuruluna intikal ettirilmesi

MADDE 132. — Danıştay Birinci Başkanı ile daire başkanları, üyeler ve Başkanunsözcüsünün yukarıki maddede yazılı hal ve hareketlerinin görülmesi veya öğrenilmesi halinde olayın Yüksek Disiplin Kuruluna intikal ettirilmesi; duruma göre, Başkanlar Kurulu tarafından takdir edilir.

Disiplin kovuşturması kararı

MADDE 133. — Yüksek Disiplin Kurulu, eldeki bilgi ve delillere ve isnadolunan hal ve hareketin mahiyetine göre disiplin kovuşturması yapılmasına yer olup olmadığını takdir eder.

Kurul, disiplin kovuşturması yapılmasına karar verirse, kurul dışındaki daire başkanları ve üyeler arasından seçeceği üç kişiyi soruşturma yapmakla görevlendirir. Haklarında isnatta bulunanlar, kurulun üyesi ise, kurulun bu husustaki toplantılarına katılamazlar. Bunların yerleri, geçici olarak 26 nci maddedeki usule göre doldurulur.

Soruşturmanın şekli

MADDE 134. — Soruşturma yapmakla görevlendirilenler, ilgiliye, isnadolunan hal ve hareketi bildirerek sorgusunu yaparlar; lüzum gördükleri kimseleri andla dinler, konu ile ilgili bilgileri toplar, sübut delillerini tesbit ederler.

Bütün daire, teşekkül ve kurumlar ile gerçek ve tüzel kişiler, sorulan hususlara cevap vermek ve diğer istekleri yerine getirmek zorundadırlar.

82 nci maddenin son fıkrası hükmü saklıdır.

Rapor verilmesi

MADDE 135. — Soruşturmayı yapanlar, yaptıkları soruşturmaları ve elde ettikleri bilgi ve delilleri gösteren ve bunlara göre disiplin cezası verilmesine yer olup olmadığı hakkındaki kanaatlarını belirten bir rapor hazırlarlar ve müsbet evrak ve begeleri bu rapora bağlarlar.

Rapor üzerine yapılacak işlem

MADDE 136. — Yukarıki madde gereğince hazırlanan rapor, Yüksek Disiplin Kuruluna verilir. Bu kurula, soruşturmayı yapmış olanlar katılmazlar.

Kurul başkanı, soruşturma sonucunu ilgiliye yazılı olarak bildirir ve beş günden az olmamak üzere tâyin edeceği süre içinde yazılı savunmasını vermeye kendisini davet eder.

Kurul başkanı, soruşturma dosyasını üyelerin birine havale eder.

Kurul, işi evrak üzerinde inceler ve gerekirse soruşturmanın genişletilmesine veya derinleştirilmesine karar verir.

İlgili, bu dosyayı raportörün huzurunda inceleyebilir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 133. — Millet Meclisi metninin 131 nci maddesi 133 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

İşin Yüksek Disiplin Kuruluna intikal ettirilmesi

MADDE 134. — Danıştay Birinci Başkanı ile daire başkanları, üyeler ve Başkanunsözcüsünün yukarıki maddede yazılı hal ve hareketlerinin görülmesi veya öğrenilmesi halinde olayın Yüksek Disiplin Kuruluna intikal ettirilmesi; Başkanlar Kurulu tarafından duruma göre, takdir edilir.

Disiplin kovuşturması kararı

MADDE 135. — Yüksek Disiplin Kurulu, eldeki bilgi ve delillere ve isnadolunan hal ve hareketin mahiyetine göre disiplin kovuşturması yapılmasına yer olup olmadığını takdir eder.

Kurul, disiplin kovuşturması yapılmasına karar verirse,, kurul dışındaki daire başkanları ve üyeler arasından seçeceği üç kişiyi soruşturma yapmakla görevlendirir. Haklarında isnatta bulunulanlar, kurulun üyesi ise, kurulun bu husustaki toplantılarına katılamazlar. Bunların yerleri, geçici olarak 26 ncı maddedeki usule göre doldurulur.

Soruşturmanın şekli

MADDE 136. — Soruşturma yapmakla görevlendirilenler, ilgiliye, isnadolunan hal ve hareketi bildirerek savunmasını alırlar; lüzum gördükleri kimseleri andla dinler, konu ile ilgili bilgileri toplar, sübut delillerini tesbit ederler.

Bütün daire, teşekkül ve kurumlar ile gerçek ve tüzel kişiler, sorulan hususlara cevap vermek ve diğer istekleri yerine getirmek zorundadırlar.

82 nci maddenin son fıkrası hükmü saklıdır.

MADDE 137. — Millet Meclisi metninin 135 nci maddesi 137 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 138. — Millet Meclisi metninin 136 ncı maddesi 138 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Disiplin cezaları

MADDE 137. — Yüksek Disiplin Kurulu, isnadolunan hal ve hareketi sabit görmezse dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verir.

Kurul, bu hal ve hareketleri sabit gördüğü takdirde bunların mahiyetine ve ağırlığına göre, ilgilinin uyarılmasını veya hizmet süresine göre istifa etmeye yahut emekliliğini istemeye davet edilmesini karar altına alır.

Kurul kararı, Birinci Başkan hakkında ise, vekili, diğerleri hakkında ise Birinci Başkan tarafından ilgiliye tebliğ edilir.

Kararların yerine getirilmesi

MADDE 138. — İlgili, emekliliğini istemeye veya istifa etmeye dair olan karara, tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde uymazsa istifa etmiş sayılır.

Bir aylık süre içinde, ilgili, izinli addolunur.

Disiplin kararı aleyhine dâva açılması

MADDE 139. — İlgili, Yüksek Disiplin Kurulu kararının kendisine tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde, bu karara karşı dâva açabilir. Bu dâvalar, savunmaların alındığı veya cevap sürelerinin geçtiği tarihten itibaren üç ay içinde karara bağlanır.

Çalışmaya ara verme süresi hesaba katılmaz.

Dâva sonuçlanıncaya kadar, ilgililerden boşalan yerler doldurulmaz.

Diğer Danıştay meslek mensupları hakkında disiplin kovuşturması

MADDE 140. — Kanunsözcüleri ile başyardımcı ve yardımcılarının:

A) Meslekin vakar ve şefi ile bağdaşamayan,

B) Hizmetin veya görevlerinin aksamasını mucibolan yahut çalışma düzenini veya disiplini bozan hal ve hareketleri görülür veya öğrenilirse, haklarında bu kanun hükümleri uyarınca disiplin kovuşturması yapılır.

Yukarıda yazılı hallerde keyfiyet, Yönetim ve Disiplin Kurulunda gizli olarak görüşülür ve eldeki bilgi ve karnelere ve isnadolunan hal ve hareketin mahiyetine göre, disiplin kovuşturması yapılmasına yer olup olmadığı takdir edilir.

Kovuşturma yapılmasına karar verilirse, Kurulca görevlendirilecek bir Danıştay üyesinin başkanlığında bir başyardımcı ile bu derecede bir kanunsözcüsünden teşekkül eden bir kurul tarafından soruşturma yapılır.

Soruşturmanın şekli

MADDE 141. — Kanunsözcüleri ile başyardımcı ve yardımcılarla ilgili soruşturmanın şekli ile verilecek rapor hakkında 134 nci ve 135 nci maddeler uygulanır.

Raporun verileceği yer

MADDE 142. — Soruşturma raporu Yönetim ve Disiplin Kuruluna verilir.

Soruşturma sonucu Kurul Başkanı tarafından yazılı olarak ilgiliye bildirilir ve beş günden az olmamak üzere tâyin edilecek süre içinde yazılı savunmasını vermeye davet olunur.

Başkan, soruşturma dosyasını kurul üyelerinden birine havale eder.

Kurul, işi evrak üzerinde inceler ve gerekirse soruşturmanın genişletilmesine veya derinleştirilmesine karar verir.

İlgili bu dosyayı, raportörün huzurunda inceleyebilir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 139. — Millet Meclisi metninin 137 nci maddesi 139 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 140. — Millet Meclisi metninin 138 nci maddesi 140 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 141. — Millet Meclisi metninin 139 ncu maddesi 141 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 142. — Millet Meclisi metninin 140 nci maddesi 142 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Soruşturmanın şekli

MADDE 143. — Kanunsözcüleri ile başyardımcı ve yardımcılarla ilgili soruşturmanın şekli ile verilecek rapor hakkında 136 nci ve 137 nci maddeler uygulanır.

MADDE 144. — Millet Meclisi metninin 142 nci maddesi 144 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Kurulun kararı

MADDE 143. — İnceleme ve görüşme sonunda kurul, isnadolunan hal ve hareketi sabit görmezse dosyanın işlemiden kaldırılmasına karar verir. Bu hal ve hareketi sabit gördüğü takdirde, aşağıdaki maddede yazılı disiplin cezalarından birinin verilmesini karar altına alır.

Disiplin cezaları

MADDE 144. — Disiplin cezaları şunlardır :

- A) Uyarma;
- B) Kınama;
- C) Onbeş günlük geçmemek üzere aylığın kesilmesi;
- D) Hizmet süresine göre istifaya veya emekliliğini istemeye davet.

Kurul, sabit olan hal ve hareketin mahiyetine, ağırlık derecesine ve tekerrür haline göre verilecek disiplin cezasını takdir eder.

Disiplin kararları aleyhine dâva açılması

MADDE 145. — İlgililer, disiplin cezası kararlarının kendilerine tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde dâva açabilirler. Bu dâvalar, savunmaların alındığı veya cevap sürelerinin geçtiği tarihten itibaren üç ay içinde karara bağlanır.

Çalışmaya ara verme süresi hesaba katılmaz.

Dâva sonuçlanıncaya kadar, ilgililerden boşalan yerlere atanma yapılmaz.

Dâva Daireleri Genel Kuruluna katılmıyacak olanlar

MADDE 146. — Yüksek Disiplin Kurulunda veya Yönetim ve Disiplin Kurulunda karar vermiş veya soruşturmayı yapmış olanlar, disiplin cezalarına ilişkin dâvalara bakan Dâva Daireleri Kuruluna ve dâva dairesine katılmazlar.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Ceza kovuşturması

A) Görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçlar

1. Başkanlar ve üyelerle başkanunsözcüsü hakkında

MADDE 147. — Danıştay Birinci Başkanı, daire başkanları ve üleriyle başkanunsözcüsünün görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işlenmiş bulunan suçlarından dolayı Danıştay Birinci Başkanının seçeceği bir daire başkanı ile iki üyeden teşkil edilen bir kurul tarafından ilk soruşturma yapılır.

Birinci Başkan hakkında soruşturma, kendisinin katılmıyacağı Başkanlar Kurulunca seçilecek bir daire başkanı ile iki üyeden teşkil olunan bir kurul tarafından yürütülür.

Kurul, soruşturma sonunda düzenliyeceği fezlekeyi ve buna ilişkin evrakı Birinci Başkana, Birinci Başkan hakkında ise vekiline verir. Bu husustaki dosya Birinci Başkan veya vekili tarafından, gerekli karar verilmek üzere İdari Daireler Kurulu Başkanlığına tevdi edilir. Bu kurulun vereceği kararlar sanığa ve varsa şikâyetçiye tebliğ olunur.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 145. — Millet Meclisi metninin 143 nci maddesi 145 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 146. — Millet Meclisi metninin 144 nci maddesi 146 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 147. — Millet Meclisi metninin 145 nci maddesi 147 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Dâva Daireleri Kuruluna katılmıyacak olanlar

MADDE 148. — Yüksek Disiplin Kurulunda veya Yönetim ve Disiplin Kurulunda karar vermiş veya soruşturmayı yapmış olanlar, disiplin cezalarına ilişkin dâvalara bakan Dâva Daireleri Kuruluna ve dâva dairesine katılmazlar.

MADDE 149. — Millet Meclisi metninin 147 nci maddesi 149 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Yargılamanın meni kararı kendiliğinden ve son soruşturmanın açılmasına dair kararlar itiraz üzerine İdari Daireler Kurulu Başkan ve üyelerinin katılmıyacağı Danıştay Genel Kurulunda incelenir.

Danıştay Genel Kurulunun bu toplantılarında yeter sayı en az 21 dir. Toplantıda hazır bulunanlar çift sayıda ise en kıdemsiz üye toplantıya katılmaz.

2. Diğer Danıştay meslek mensupları hakkında

MADDE 148. — Kanunsözcüleri ile başyardımcı ve yardımcılarının yukarıki maddede yazılı suçlarından dolayı Birinci Başkanın seçeceği bir üyenin başkanlığında bir başyardımcı ile bu derecedeki bir kanunsözcüsünden teşkil olunan kurul tarafından ilk soruşturma yapılır. Kurul soruşturma sonunda düzenleyeceği fezlekeyi ve buna ilişkin evrakı Birinci Başkana verir.

Bu husustaki dosya Birinci Başkan tarafından İkinci Daire Başkanlığına tevdi edilir. Bu dairenin vereceği karar sanığa ve varsa şikâyetçiye tebliğ olunur.

Yargılamanın meni kararı kendiliğinden ve son soruşturmanın açılmasına dair kararlar itiraz üzerine İdari Daireler Kurulunda incelenir.

Yargılama, Yargıtay'ın görevli ceza dairesinde yapılır.

B) Şahsi suçlar

1. Başkanlar ve üyelerle başkanunsözcüsü hakkında

MADDE 149. — Danıştay Birinci Başkanı, daire başkanları ve üleriyle başkanunsözcüsünün görevlerinden doğmıyan veya görevleri sırasında işlenmiş bulunmıyan her türlü suçlardan dolayı ilk soruşturma, Birinci Başkanın seçeceği bir daire başkanı ve iki üyeden teşkil edilen kurul tarafından yapılır. Birinci Başkan hakkında soruşturma kendisinin katılmıyacağı Başkanlar Kurulunca seçilecek bir daire başkanı ile iki üyeden teşkil olunan kurul tarafından yürütülür. Bu kurulların vereceği yargılamanın meni kararı kendiliğinden, son soruşturmanın açılmasına dair karar itiraz üzerine Danıştay Genel Kurulunda incelenir.

Yargılama, Yargıtay Ceza Genel Kurulunda yapılır.

2. Diğer Danıştay meslek mensupları hakkında

MADDE 150. — Kanunsözcüleri, başyardımcı ve yardımcılarının yukarıki maddede yazılı suçlarından dolayı ilk soruşturma, Birinci Başkanın seçeceği bir üyenin başkanlığında bir başyardımcı ve bu derecedeki bir kanunsözcüsünden teşkil olunan kurul tarafından yapılır.

Bu kurulun vereceği yargılamanın meni kararı kendiliğinden, son soruşturmanın açılmasına dair karar itiraz üzerine İdari Daireler Kurulunda incelenir.

Yargılama, Yargıtay'ın görevli ceza dairesinde yapılır.

İtiraz süresi

MADDE 151. — Bu bölüm hükümlerine göre birinci derecede verilen kararlara itiraz süresi, bu kararların sanığa veya şikâyetçiye tebliğ tarihinden itibaren on gündür.

Görevli daire ve kurullarda inceleme

MADDE 152. — Yukarıki maddelerde yazılı daire ve kurullarda inceleme evrak üzerinde yapılır. Sanıklar soruşturma dosyalarını son soruşturmanın açılmasına dair kararın tebliği üzerine karar veren daire veya kurul başyardımcısının gözetimi altında inceleyebilirler.

Gecici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 150. — Millet Meclisi metninin 148 nci maddesi 150 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

İtiraz süresi

MADDE 151. — 149 ve 150 nci maddeler hükümlerine göre birinci derecede verilen kararlara itiraz süresi, bu kararların sanığa veya şikâyetçiye tebliğ tarihinden itibaren on gündür.

MADDE 152. — Millet Meclisi metninin 152 noi maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Kararlar, bu daire veya kurul başyardımcıları tarafından Tebligat Kanunu hükümlerine göre ilgililere tebliğ edilir.

Soruşturma dosyasının yargı mercilerine intikal ettirilmesi

MADDE 153. — 147 nci madde gereğince verilen son soruşturmanın açılmasına dair kararlar üst kurulca onanmak veya itiraz olunmamak suretiyle kesinleştikten sonra, soruşturma dosyası gereği yapılmak üzere Birinci Başkan veya vekili tarafından Anayasa Mahkemesinin Yüksek Divan sıfatıyla yargılamasında savcılık görevini yapacak olan Cumhuriyet Başsavcısına gönderilir.

Şahsi suçlardan dolayı verilerek kesinleşen son soruşturmanın açılmasına dair kararlar üzerine, soruşturma dosyaları Birinci Başkan veya vekili tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına yollanır.

Karara katılmıyacak olanlar

MADDE 154. — Soruşturma yapanlar, soruşturmalar üzerine karar verecek olan daire veya kurulların toplantılarına katılamazlar.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun uygulanacağı haller

MADDE 155. — Bu bölüm hükümlerine göre yapılacak soruşturmalar ile verilecek kararlarda, bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun soruşturmaya dair hükümleri uygulanır.

Soruşturma kurulları sorgu hâkiminin yetkilerini haizdir.

Soruşturma kurullarının gösterecekleri lüzum üzerine, son soruşturma kararı vermeye yetkili daire veya kurullarca sanık hakkında tutukluluk veya salıverme kararı verilebilir.

İşten elçektirme

MADDE 156. — Görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işlenmiş bulunan suçlarından dolayı haklarında son soruşturmanın açılmasına karar verilen kanunsözcüsü, başyardımcı ve yardımcıların görevlerinde kalmaları soruşturmanın veya hizmetin selâmetini ihlâl edeceğine kanaat getirilirse, geçici bir tedbir olarak Danıştay İkinci Dairesince işten el çektirilebilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Görevin sona ermesi

Hüküm giyme hali

MADDE 157. — Danıştay meslek mensuplarından birinin, ağır hapis, kasıtlı bir suçtan dolayı altı ay veya daha fazla hapis cezası yahut kasdi olmıyan bir suçtan dolayı iki yıldan fazla hapis cezası ile kesin olarak hüküm giymesi halinde görevi kendiliğinden sona erer.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Soruşturma dosyasının yargı mercilerine intikal ettirilmesi

MADDE 153. — 149 ncu madde gereğince verilen son soruşturmanın açılmasına dair kararlar üst kurulca onanmak veya itiraz olunmamak suretiyle kesinleştikten sonra, soruşturma dosyası gereği yapılmak üzere Birinci Başkan veya vekili tarafından Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan sıfatıyla yargılamasında savcılık görevini yapacak olan Cumhuriyet Başsavcısına gönderilir.

MADDE 154. — Millet Meclisi metninin 154 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun uygulanacağı haller

MADDE 155. — Yukarıdaki maddeler hükümlerine göre yapılacak soruşturmalar ile verilecek kararlarda, bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun soruşturmaya dair hükümleri uygulanır.

Soruşturma kurulları sorgu hâkiminin yetkilerini haizdir.

Soruşturma kurullarının gösterecekleri lüzum üzerine, son soruşturma kararı vermeye yetkili daire veya kurullarca sanık hakkında tutukluluk veya salıverme kararı verilebilir.

MADDE 156. — Millet Meclisi metninin 156 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

B) Şahsi suçlar

Şahsi suçların kovuşturulması usulü

MADDE 157. — Danıştay Birinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri ile Başkanunsözcüsünün şahsi suçlarının takibinde, Yargıtay üyelerinin; Danıştay kanunsözcüleri, başyardımcı ve yardımcıların şahsi suçlarının takibinde ise ikinci sınıfa mensup hâkimlerin, şahsi suçlarının takibine ilişkin hükümler uygulanır.

Hüküm giyme hali

MADDE 158. — Danıştay meslek mensuplarından birinin, ağır hapis, kasıtlı bir suçtan dolayı altı ay veya daha fazla cezası yahut kasıtlı olmayan bir suçtan dolayı iki yıldan fazla hapis cezası ile kesin olarak hüküm giymesi halinde görevi kendiliğinden sona erer.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Kasıtlı bir suçtan dolayı altı aydan aşağı hapis cezası ile hüküm giyme halinde, bu suç, meslekin vakar ve şerefini bozan veya mesleke karşı genel saygı ve güveni gideren nitelikte görülürse, ilgilinin meslekten çıkarılması gerekip gerekme hâline, başkanlar ve üyeler ile Başkanunsözcüsü hakkında Yüksek Disiplin Kurulu ve diğer Danıştay meslek mensupları hakkında Yönetim ve Disiplin Kurulu tarafından karar verilir.

Sağlık bakımından görevin yerine getirilememesi

MADDE 158. — Görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği tam teşekküllü resmî sağlık kurulu raporu ile kesin olarak anlaşılan Danıştay meslek mensuplarının görevlerine son verilmesine, sınıfına göre, yukarıki maddede yazılı kurullarca karar verilir.

Dâva hakkı

MADDE 159. — 157 nci maddenin ikinci fıkrası ile 158 nci maddeye göre görevlerine son verilen ilgililerin bu kararlara karşı açacakları dâvalarda 139 ve 145 nci maddeler hükümleri uygulanır.

ONUNCU BÖLÜM

Çeşitli hükümler

Çalışmaya ara verme

MADDE 160. — Danıştay daireleri, her sene Temmuz ayının 20 sinden Eylül ayının 5 ine kadar (beşinci gün dâhil) çalışmaya ara verirler.

Ara verme süresi içinde çalışmak üzere, bir daire başkanı ile dört üyeden ve iki yedek üyeden mürekkep bir nöbetçi daire kurulur. Yedek üyelerden biri Genel Kâtiplik görevini yapar.

Bu dairenin başkanı ile üyeleri, Danıştay dairelerinin başkan ve üyeleri arasından karma olarak Birinci Başkan tarafından seçilir.

Ayrıca lüzumu kadar kanun sözcüsü ve yardımcı görevlerine devam ederler.

Tatilden istifade edecek olanlar

MADDE 161. — Çalışmaya ara verme süresi içinde, görevli olarak kalanlar haricolmak üzere, Danıştay Birinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerle Başkanunsözcüsü, kanunsözcüleri, yardımcı ve yardımcıları çalışmaya ara verirler. Bu süre içinde Birinci Başkana, nöbetçi daire başkanı vekâlet eder.

Diğer memurlar çalışmaya devam ederler. Ancak çalışmaya ara verme süresi içinde işin icaplarına göre görevde kalmaları Birinci Başkan tarafından lüzum görmiyen memurlar, kanunî izinlerini kullanırlar.

Çalışmaya ara verme süresi içinde görevleri başında kalanların, yıllık izin hakları saklıdır.

Dâva dilekçelerinin kabulü ve tebligat

MADDE 162. — Çalışmaya ara verme süresi içinde, açılacak dâvalara ait dilekçelerin, bu kânumda yazılı makamlar tarafından kabulüne, 74 nci maddede yazılı işlere ve tebligat işlemlerine devam olunur.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Kasıtlı bir suçtan dolayı altı aydan aşağı hapis cezası ile hüküm giyme halinde, bu suç, meslekin vakar ve şerefini bozan veya mesleke karşı genel saygı ve güveni gideren nitelikte görülürse, ilgilinin meslekten çıkarılması gerekip gerekmediğine, başkanlar ve üyeler ile Başkanunsözcüsü hakkında Yüksek Disiplin Kurulu ve diğer Danıştay meslek mensupları hakkında Yönetim ve Disiplin Kurulu tarafından karar verilir.

MADDE 159. — Millet Meclisi metninin 158 nci maddesi 159 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Dâva hakkı

MADDE 160. — 158 nci maddenin ikinci fıkrası ile 159 ncu maddeye göre görevlerine son verilen ilgililerin bu kararlara karşı açacakları dâvalarda 141 ve 147 nci maddeler hükümleri uygulanır.

MADDE 161. — Millet Meclisi metninin 160 nci maddesi 161 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tatilden istifade edecek olanlar

MADDE 162. — Çalışmaya ara verme süresi içinde, görevli olarak kalanlar haric olmak üzere, Danıştay Birinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerle Başkanunsözcüsü, kanunsözcüleri, yardımcı ve yardımcılar çalışmaya ara verirler. Bu süre içinde Birinci Başkana, nöbetçi daire başkanı vekâlet eder.

Diğer memurlar çalışmaya devam ederler. Ancak çalışmaya ara verme süresi içinde işin icaplarına göre görevde kalmaları Birinci Başkan tarafından lüzum görülmiyen memurlar, kanuni izinlerini kullanırlar.

Çalışmaya ara verme süresi içinde görevleri başında kalanların, yıllık izin hakları saklıdır.

MADDE 163. — Millet Meclisi metninin 162 nci maddesi 163 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin Kabul ettiği metin

Nöbetçi dairenin göreceği işler

MADDE 163. — Nöbetçi daire, çalışmaya ara verme süresi içinde, aşağıda yazılı işleri görür :

- A) Kanun ve tüzük tasarıları haric olmak üzere Hükümetçe verilecek ivedili veya kanunen belli süre içinde karara bağlanması gereken işler;
- B) Yürütmenin durdurulmasına veya delillerin tesbitine ait işler;
- C) Tutuklu memurlar hakkında, Memurin Muhakematı hakkındaki Kanuna göre Danıştaya gelen işler.

Sürelerin bitmesi

MADDE 164. — Dâva müddetleri ile 76 ncı maddede yazılı sürelerin bitmesi çalışmaya ara verme zamanına raslarsa, bu süreler, ayrıca bir karar vermeye lüzum kalmaksızın, ara vermenin sona erdiği 6 Eylül'den itibaren yedi gün uzatılmış sayılır.

Tasnif ve yayın bürosu

MADDE 165. — Danıştay daireleri ve kurulları tarafından verilen idari veya yargı kararlarının ve mevzuatın tertip ve tasnifini yapmak, kitaplığın düzenlenmesini sağlamak, Danıştay Dergisinin yayınlanması işini yürütmek ve Âmme Hukuku ile ilgili ilmî yayınları takibetmek üzere, Birinci Başkan tarafından görevlendirilecek bir üyenin başkanlığında bir başyardımcı veya bu derecedeki bir kanun sözcüsü ile yardımcılarından ve kitaplık, yayın ve tasnif şeflerinden ve lüzumlu diğer memurlardan mürekkep bir büro kurulur.

Büronun görevlerinin uygulanma şekli, Danıştay Tüzüğünde gösterilir.

Tebliğ işleri ve ücretler

MADDE 166. — Danıştaya ait her türlü tebliğ işleri, Tebligat Kanunu hükümlerine göre Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi aracılığı ile yapılır. Bu suretle yapılacak tebliğlere ait ücretler ilgililer tarafından peşin olarak ödenir.

Danıştay meslek mensuplarının ödeneklerinin miktarı

MADDE 167. — Danıştay Birinci Başkanı, daire başkanları, üyeler ve Başkanunsözcüsüne, aylıklarından ayrı olarak, kadro aylıklarının yüzde altmışı tutarında ödenek verilir.

Kanunsözcüleri, başyardımcı ve yardımcıları bu kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde gösterilen miktarlarda ödenek verilir. Bunlara verilecek ödeneklerin miktarında kadro aylıkları ve buldukları memuriyet kadrosundan aşağı derecede aylık alanlar için aldıkları aylık derecesi esas tutulur.

Bu ödeneklerin tediyesinde 7244 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi hükmü uygulanmaz.

Ödeneklerin ödenme şekli

MADDE 168. — Yukarıki maddede yazılı ödenekler ay başlarında ve aylıklarla birlikte ödenir.

Bu ödeneye hak veren bir göreve atananların ödenekleri göreve başlayış tarihinden sonra gelen ay başından itibaren verilir ve bu görevden ayrılanların ay sonuna kadar olan ödenekleri geri alınmaz.

Terfi eden kanun sözcüleri, başyardımcı ve yardımcıları, ödenekleri, terfi ettikleri tarihten sonra gelen ay başından itibaren verilir.

Gececi Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 164. — Millet Meclisi metninin 163 ncü maddesi 164 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 165. — Millet Meclisi metninin 164 ncü maddesi 165 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 166. — Millet Meclisi metninin 165 nci maddesi 166 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 167. — Millet Meclisi metninin 166 nci maddesi 167 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 168. — Millet Meclisi metninin 167 nci maddesi 168 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 169. — Millet Meclisi metninin 168 nci maddesi 169 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Diğer memurların tazminatları

MADDE 169. — Danıştay Teşkilatında görevli olan Başkâtip, zabıt kâtibi ve harc memurlarına (150), tetkik ve tebliğ memurları ile birinci ve ikinci sınıf kâtiplere (100), mübaşirlere (75) lira aylıklarından ayrı olarak, her ay, tazminat verilir.

Bütçe

MADDE 170. — Danıştay genel bütçe içinde, kendi bütçesi ile yönetilir.

Bütçenin ita âmiri Birinci Başkandır. Danıştayın muhasebe işleri, Başbakanlık Muhasebe Müdürlüğü tarafından yapılır.

Kıyafet

MADDE 171. — Danıştay meslek mensuplarının resmî kıyafetlerinin şekli ve bunların giyilme zaman ve yerleri bir yönetmelikle düzenlenir.

SON HÜKÜMLER

Kaldırılan hükümler

MADDE 172. — Danıştaya ait 3546, 4904, 6716, 7197, 7354, 14 . 7 . 1960 tarihli ve 20, 20 . 9 . 1960 tarihli ve 84 sayılı kanunlar ile 4 . 1 . 1960 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 406 nci maddesinin son fıkrası ve 788 sayılı Memurin Kanununun 50 nci maddesinin 2 nci cümlesindeki «vekil aleyhine ise Şûrayı Devlete» ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

Kaldırılan ve yürürlüğe konulan kadro cetvelleri

MADDE 173. — 3656 sayılı Kanuna bağlı Danıştaya ait kadro cetvelleri, 4904 ve 7354 sayılı kanunlarla yapılan ek ve tadilleri ile birlikte kaldırılmış ve yerine bu kanuna bağlı (1) ve (3) sayılı cetveller konulmuştur.

Yeniden seçilmeye ve atanmaya tabi tutulamıyacak olanlar

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştayda görevli bulunan birinci başkan, daire başkanları, üyeler, başkanunsözcüsü ve kanunsözcüleriyle, başyardımcı ve yardımcıların yeniden seçim ve atanma, işlemlerine lüzum kalmadan görevleri ve bütün özlük hakları devam eder.

Bu kanuna bağlı (3) sayılı kadro cetvelinde unvanları değişmemiş bulunanlarla eski unvanlarının karşılığı başka unvanlarla ifade edilmiş olanlar ve Özlük İşleri Müdürü unvanı ile ifade edilen eski Sicil ve Levazım Müdürü hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

Yükselmelerde nazara alınacak süre

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştayda görevli bulunan Danıştay meslek mensuplarının buldukları aylık derecelerinde geçirdikleri süreden iki yıldan fazla kısmı, sonraki yükselme süresindeki kıdemlerine eklenir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Diğer memurların tazminatları

MADDE 170. — Danıştay teşkilâtında görevli olan Danıştay meslek mensupları dışındaki idare, müdür ve memurlarından 600 liraya kadar aylık alanlara, aylıklarından ayrı olarak her ay 100 er lira ve 600 liradan fazla aylık alanlara da 150 şer lira ve mübaşirlere de 75 er lira tazminat verilir.

Bütçe

MADDE 171. — Danıştay genel bütçe içinde, kendi bütçesi ile yönetilir.

Bütçenin ita âmiri Birinci Başkandır. Muhasebe işleri, Danıştay nezdinde kurulacak muhasebe teşkilâtı tarafından yürütülür.

MADDE 172. — Millet Meclisi metninin 171 nci maddesi 172 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 173. — Millet Meclisi metninin 172 nci maddesi 173 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Kaldırılan ve yürürlüğe konulan kadro cetvelleri

MADDE 174. — 3656 sayılı Kanuna bağlı Danıştaya ait kadro cetvelleri, 4904 ve 7354 sayılı kanunlarla yapılan ek ve tadilleri ile birlikte kaldırılmış ve yerine bu kanuna bağlı (1) ve (3) sayılı cetveller konulmuştur.

GEÇİCİ MADDE 1. — Millet Meclisi metninin Geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yükselmelerde nazara alınacak süre

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştayda görevli bulunan Danıştay meslek mensuplarının o tarihte buldukları aylık derecelerinde geçirdikleri süreden iki yıldan fazla kısmı, sonraki yükselme süresindeki kıdemlerine eklenir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Yeni organların görevlerine başlamaları ve eski organların görevlerine devamı

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanunla kurulan yeni Dâva Daireleri görevlerini ifaya 8 . 9 . 1964 tarihinde başlarlar.

Dâva Daireleri Kurulu hariç olmak üzere diğer Dâva Dairelerinde mevcut dâvalardan, yeni kurulan dairelerin görevlerine giren dosyalar, yukarıda belirtilen tarihte, ayrıca karar verilmesine yer kalmaksızın, görevli dairelere devrolunur.

Bu kanuna göre, yeni kurullar, müdürlükler ve bürolar kuruluncaya ve yeni daireler görevlerine başlayıncaya kadar eski dairelerin, umumi heyetlerin, hususi heyetlerin, Reisler Divanının, İdare Komisyonunun ve müdürlüklerinin, tetkik ve tebliğ heyetinin ve büroların görevleri devam eder.

Görev

GEÇİCİ MADDE 4. — Kaldırılan, İktisad: Buhran, Muvazene ve Hava Kuvvetlerine Yardım, Esnaf ve Kazanç vergilerine ait dâvalar Dördüncü Dairede; Hayvanlar, Muamele ve İstihlâk vergilerine ilişkin dâvalar Yedinci Dairede, Trafik Resim ve Harcları ile Hususi Otomobil Vergisine ait dâvalar Onbirinci Dairede; çözümlenir.

Görevli dairelere iade edilecek dosya

GEÇİCİ MADDE 5. — Dâva Daireleri Kurulu haric olmak üzere diğer dâva dairelerinde mevcut dâvalardan, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sözü geçen dairelerin görevine girmiyenlere ait dosyalar, ayrıca karar verilmesine mahal kalmaksızın, görevli dairelere devrolunur.

Kazanılmış haklar

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu kanunun 14 ncü maddesiyle 8 ve 20 nci maddelerinin son fıkrası hükümleri, eski Siyasal Bilgiler (Mülkiye) ve Yüksek İktisat ve Ticaret okulları mezunları hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte 4 ncü derece maaşını kazanılmış hak olarak almakta olan birinci sınıf yardımcılarıyla bu derecedeki kanunsözcüleri sekizinci maddenin (H) bendi hükmünden istifade ederler.

Üyelikler oranının ertelenmesi

GEÇİCİ MADDE 8. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki boş üyelikler için yapılacak seçimlerde 120 nci madde hükmü uygulanmaz.

Dışardan yapılacak atanmalar

GEÇİCİ MADDE 9. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte boş olan kanun sözcülükleri ile yardımcılıkların 121 nci madde gereğince doldurulması mümkün olmadığı takdirde, dışardan gerekli nitelikleri haiz olanlar alınabilir. Bu suretle alınacak olanların yapılacak yeterlik sınavını kazanmaları lâzımdır.

Danıştay dışından alınan kanunsözcüleri ile yardımcıların, buldukları derecelerde, daha önce geçirmiş oldukları süreler ve aldıkları siciller nazara alınır. Ancak, bunların yükselebilmeleri için, Danıştayda en az bir müsbet sicil almaları şarttır.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

GEÇİCİ MADDE 3. — Millet Meclisi metninin geçici 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Millet Meclisi metninin geçici 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Millet Meclisi metninin geçici 6 ncı maddesi 5 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 4 ncü derece maaşını kazanmış hak olarak almakta olan birinci sınıf yardımcıları bu derecedeki kanunsözcüleri sekizinci maddenin (H) bendi hükmünden istifade ederler.

GEÇİCİ MADDE 7. — Millet Meclisi metninin geçici 8 ncı maddesi 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 8. — Millet Meclisi metninin geçici 9 ncü maddesi 8 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Yürürlük

MADDE 174. — Bu kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütmeye memur olanlar

MADDE 175. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Geçici Komisyonun değiştirilmesine bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Aylık tutarı
1	Birinci Başkan	1	2 000
1	Daire Başkanları	12	2 000
1	Üyeler	59	2 000
1	Başkanun Sözcüsü	1	2 000
3	Kanun Sözcüsü	4	1 500
4	»	9	1 250
5	»	10	1 100
6	»	16	950
3	Başyardımcı	4	1 500
4	»	12	1 250
5	1 nci Sınıf Yardımcı	14	1 100
6	2 » » »	18	950
7	3 » » »	22	800
8	4 » » »	26	700
9	5 » » »	31	600
10	6 » » »	37	500

[2] SAYILI CETVEL

Aylık	D.	Memuriyetin nev'i	Ödenek
1 500	3	Kanun sözcüleri ile baş-	} 650
1 250	4	yardımcılar ve birinci sı-	
1 100	5	nıf yardımcıları.	
950	6	Kanun sözcüleri ile ikin-	} 550
800	7	ci, üçüncü, dördüncü sı-	
700	8	nıf yardımcıları.	
600	9	Beş ve altıncı sınıf yar-	} 400
500	10	dımcılar.	

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 175. — Millet Meclisi metninin 174 ncü maddesi 175 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 176. — Millet Meclisi metninin 175 nci maddesi 176 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metne bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Aylık tutarı
1	Birinci Başkan	1	2 000
1	Daire Başkanları	12	2 000
2	Üyeler	59	1 750
1	Başkanın Sözcüsü	1	2 000
3	Kanun Sözcüsü	4	1 500
4	» »	9	1 250
5	» »	10	1 100
6	» »	16	950
3	Başyardımcı	4	1 500
4	»	12	1 250
5	1 nci Sınıf Yardımcı	14	1 100
6	2 » » »	18	950
7	3 » » »	22	800
8	4 » » »	26	700
9	5 » » »	31	600
10	6 » » »	37	500

Millet Meclisi metnine bağlı (2) sayılı cetvel aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metnine bağlı (3) sayılı cetvel aynen kabul edilmiştir.

[3] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Aylık tutarı
4	Özlük İşleri Müdürü	1	1 250
6	» » » yardımcısı	1	950
7	Muamelât Şefi	1	800
7	Sicil Şefi	1	800
7	Tahakkuk Şefi	1	800
8	Sicil Muhafızı	1	700
5	Evrak Müdürü	1	1 100
7	Evrak Şefi	2	800
7	Yazı İşleri Kalem Şefi	1	800
8	Harc Memuru	1	700
9	Harc Memuru	1	600
7	Özel Kalem Şefi	1	800
6	Levazım Müdürü	1	950
7	Levazım Şefi	1	800
8	Ayniyat Muhasibi	1	700
9	Mutemet	1	600
9	Ambar Memuru	1	600
6	Daire Tabibi	1	950
4	Sivil Savunma Uzmanı	1	1 250
6	Kitaplık Şefi	1	950
8	» Memuru	1	700
6	Yayın Şefi	1	950
6	Tasnif Şefi	1	950
7	» » Muavini	1	800
7	Mahzen Şefi	1	800
10	» Memuru	5	500
7	Başkâtip	17	800
8	Zabıt Kâtibi	8	700
9	» »	8	600
10	Tetkik ve Tebliğ Memuru	15	500
9	Birinci Mümeyyiz	4	600
10	İkinci »	3	500
11	Birinci Sınıf Kâtip	37	450
12	İkinci Sınıf Kâtip	33	400
11	Müracaat Memuru	2	450
11	Dosya Memuru	1	450
13	Mübaşir	2	350

Millet Meclisinin 20 . 1 . 1964 tarihli 36 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oyla kabul edilmiştir.